

Загальна інформація про проект USAID АгроІнвест

USAID АгроІнвест - це проект технічної допомоги, що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID).

Метою проекту є сприяння відновленню економічного піднесення в сільськогосподарському секторі України на основі розвитку конкурентоспроможного агробізнесу різних організаційно-правових форм та масштабів. Проект ставить за мету сприяти зміцненню експортного потенціалу України як учасниці глобальної ініціативи з забезпечення продовольчої безпеки. Проект також покликаний допомогти українським селянам краще розуміти та захищати свої права на землю і продумано розпоряджатися своєю власністю для зміцнення добробуту своїх сімей та України в цілому.

Проект USAID АгроІнвест працює в трьох напрямках:

1. Підтримка стабільного законодавчого середовища, що сприятиме розвитку ринкової економіки

Проект USAID АгроІнвест бере участь у розробці стратегії ринкових реформ, що відповідає вимогам СОР, і працює над реалізацією цієї стратегії спільно з урядом України і громадськими організаціями. Проект підтримує розвиток галузевих асоціацій, які сприятимуть реалізації ключових реформ, з тим щоб вони могли ефективно впливати на політику, а також здійснює програми підвищення правової обізнаності, щоб допомогти громадянам краще розуміти і захищати свої права на землю.

2. Стимулювання доступу аграріїв до фінансування

Проект USAID АгроІнвест допомагає малим і середнім виробникам (МСВ) отримати доступ до фінансових послуг. Він працює з фінансовими установами, постачальниками матеріально-технічних ресурсів, техніки та обладнання, переробниками, трейдерами та іншими учасниками ланцюжка доданої вартості, підтримуючи розширення лінійки доступніших фінансових продуктів, що враховують потреби сільгосптоваровиробників.

3. Сприяння розвитку ринкової інфраструктури для МСВ

Проект USAID АгроІнвест сприяє зміцненню організації виробників і кооперативів, а також створює й розвиває ефективні маркетингові канали для МСВ. Проект надає допомогу підприємствам і некомерційним організаціям з метою розвитку оптових та/або регіональних ринків, а також розбудови ринку послуг й інфраструктури, включаючи створення потужностей для зберігання продукції в охолоджену стані, сортування й пакування.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Проект АгроІнвест

Вісник Проекту USAID АгроІнвест

Жовтень 2014 року

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Проект АгроІнвест

Вісник Проекту USAID АгроІнвест

Жовтень 2014 року

Новини Проекту

4

Круглий стіл «Реєстрація прав на земельні ділянки сільськогосподарського призначення: проблеми та шляхи їх вирішення», Київ

4

Семінар з розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації, Вінниця

5

Семінар «Передача земель сільськогосподарського призначення державної форми власності у комунальну власність, приватизація та оренда земельних ділянок сільськогосподарського призначення за новим земельним законодавством», Івано-Франківська область

5

«Обмін кращим досвідом кредитування малих та середніх сільгоспвиробників та інформування про зміни в законодавстві щодо діяльності КС», семінар для кредитних спілок – членів Робочої групи НАКСУ, Київ

6

«Догляд за огірками, що вирощуються у плівкових теплицях, на етапі масового дозрівання», черговий семінар з низки навчальних семінарів у Херсонській області

6

Навчальний семінар з агротехнологій для фінансових спеціалістів банку Київська Русь, Київ

7

Засідання робочої групи з опрацювання земельних питань, м. Дніпропетровськ

8

Круглий стіл "Концепція розвитку кредитних спілок в Україні", Київ

7

Міжнародний агроінвестиційний форум, Київ

8

Тренінг та засідання експертної групи із земельних питань Магдалинівського району Дніпропетровської області

9

Семінар "Особливості реєстрації договорів оренди земельних паїв в органах державної реєстрації, Дніпропетровська область

10

Тренінг "Мистецтво управління громадою – правовий аспект", Київ

10

Одноденний семінар-тренінг для місцевих кооперативних інструкторів, Черкаси

10

Навчальна поїздка до Польщі для ознайомлення з процесом формування законодавства, що регулює діяльність кредитних спілок, у відповідності до стандартів ЄС

11

Радіопрограма «Моя земля – моє право»

12

Засідання Прес-клубу на тему «Як забезпечити розвиток сімейного фермерства», Київ

12

Серія смінарів із відгодівлі свиней, Львів, Черкаська та Дніпропетровська області

13

Круглий стіл "АПК-ЗЕД у 2014 році: Втрати від торговельних "війн" з Росією та надбання від ЗВТ з ЄС. Проблеми та перспективи", Київ

13

Всеукраїнська конференція до Міжнародного дня сільських жінок – 2014, Київ	14
Семінари для землевпорядників сільських та селищних рад Верхньодніпровського району, Дніпропетровська область	14
III Східноукраїнський аграрний форум, Харків	15
Навчальна поїздка, присвячена вивченню питань розвитку системи збуту продукції фермерських господарств, Львів	16
Тренінг "Перспективи сортів тепличних томатів і огірків, особливості вирощування", Херсонська область	16
Вебінар «Взаємодія органів місцевого самоврядування та землевпорядних організацій у процесі підготовки документів для виділення та передачі земельних ділянок», Дніпропетровська область	17
Тренінг для членів Робочої групи з земельних питань Магдалинівського району Дніпропетровської області	18
Зустріч із власниками земельних паїв с.Лозуватка Пятихатського району Дніпропетровської області	18
«Кредитування агросектору: потенціал та практика кредитних спілок» – круглий стіл у рамках Форуму «Різноманітність форм кооперації та їх системний розвиток», Львівська область	19
Презентація аналітичного дослідження «Угода про Асоціацію з ЄС як механізм аграрного розвитку та економічного зростання: досвід країн Африки, Америки та уроки для України», Київ	19
Радіопрограма «Моя земля – моє право»	20
Навчальний семінар з агротехнологій для керівників та кредитних спеціалістів кредитних спілок Львівської області, Львів	21
Міжнародна конференція "Розвиток органічного ринку в Україні: Експорт органічних продуктів та політичний діалог", Київ	20
Семінар «Перспективи розвитку ланцюгів збуту органічної продукції на Західній Україні», Львів	21
Увага! Конкурс на розробку техніко-економічного обґрунтування	21
Наступні події	22
АгроІнвест у ЗМІ	26
Інформаційні матеріали Національного прес-клубу з аграрних і земельних питань	28

Круглий стіл «Реєстрація прав на земельні ділянки сільськогосподарського призначення: проблеми та шляхи їх вирішення», Київ

1 жовтня 2014 року Проект USAID AgroInvest узяв участь у круглому столі «Реєстрація прав на земельні ділянки сільськогосподарського призначення: проблеми та шляхи їх вирішення». Захід проводився Торгово-промисловою палатою (ТПП) України спільно з Державною реєстраційною службою України. «Укрдержреєстром заплановано зареєструвати близько 1 млн. договорів оренди земель сільськогосподарського призначення і ми плануємо до кінця року вийти на такий результат. Хоча досягти цієї цифри нам заважає проблема з кадрами, коли в деяких районах працюють 2-3 реєстратори, які займаються не лише землями сільгосппризначення, а й реєстрацією прав на всю нерухомість, тому вони фізично не можуть зареєструвати права всіх бажаних», – відзначила

під час заходу керівник Укрдержреєстру Ганна Онищенко. Крім того, Голова Державної реєстраційної служби повідомила, що Мініюстом було видано наказ, який значно полегшив процедуру реєстрації прав оренди на земельні ділянки. Цим наказом було впроваджено принцип екстериторіальності, який дозволив здійснювати таку реєстрацію не лише за місцезнаходженням земельної ділянки, а й в інших районах, визначених відповідною реєстраційною службою області. Дія цього наказу дала позитивні результати у багатьох аграрних областях України. Також Ганна Онищенко поінформувала присутніх про законопроекти, розроблені Укрдержреєстром, які передбачають ряд суттєвих нововведень у сфері реєстрації бізнесу та прав на нерухомість. Основними ідеями цих проєктів є організація роботи органів, що здійснюють державну реєстрацію прав, за принципом розподілу на фронт- та бек-офіси і забезпечення децентралізації влади шляхом передачі повноважень із реєстрації органам місцевого самоврядування, крім функцій контролю та сертифікації. «Головне, що необхідно для того, щоб ці зміни «запрацювали» – це підтримання наших законопроектів парламентом», – наголосила Ганна Онищенко. Президент Торгово-промислової палати України Геннадій Чижиков зазначив, що питання реєстрації прав власності є одними із найактуальніших для бізнесу, адже показники з легкості ведення бізнесу важливі для гарного іміджу нашої країни. З метою тісної співпраці ТПП та Укрдержреєстру, пошуку найбільш перспективних напрямів співробітництва і способів їх реалізації Ганною Онищенко та Геннадієм Чижиковим було підписано Меморандум про співробітництво між Державною реєстраційною службою України та Торгово-промисловою палатою України. Цим документом передбачені такі основні напрями співпраці: обмін інформацією про законодавство та правозастосовну практику у сфері державної реєстрації прав; організація і проведення конференцій, семінарів, лекцій та інших заходів, спрямованих на підготовку працівників і фахівців або поліпшення їх професійного рівня; розробка рішень із проблемних питань, обмін необхідними для цього довідковими та іншими матеріалами; розробка і реалізація спільними зусиллями проєктів і програм у сфері співпраці тощо.

Семінар з розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації, Вінниця

1 жовтня 2014 року Проект USAID AgroInvest у співпраці з Вінницькою облдержадміністрацією провели семінар з розвитку сільськогосподарської обслуговуючої

кооперації. У семінарі взяли участь представники органів державної влади, сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів та ініціативних груп, які займаються створенням сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.

Семінар «Передача земель сільськогосподарського призначення державної форми власності у комунальну власність, приватизація та оренда земельних ділянок сільськогосподарського призначення за новим земельним законодавством», Івано-Франківська область

2 жовтня 2014 року партнер Проекту USAID AgroInvest – регіональна громадська організація «Перший аграрний кластер» – у рамках реалізації проекту «Врегулювання земельних відносин у сільській місцевості» провела два семінари-навчання на тему: «Передача земель сільськогосподарського призначення державної форми власності у комунальну власність, приватизація та оренда земельних ділянок сільськогосподарського призначення за новим земельним законодавством» для сільських голів, секретарів та землевпорядників Галицького і Тлумачького районів Івано-Франківської області. Мета заходів – надати учасникам семінару інфо-

рмацію про порядок передачі земель сільськогосподарського призначення державної форми власності у комунальну власність та порядок реєстрації речового права, а також роз'яснити практичні питання захисту прав на землю сільського населення.

У ході семінарів були висвітлені такі питання:

- Порядок передачі земель сільськогосподарського призначення державної форми власності в комунальну власність;
 - Особливості приватизації земельних ділянок за новим земельним законодавством;
 - Порядок передачі в оренду невитребуваних часток (паїв) та спадкування земельних ділянок.
- Підвищення поінформованості із зазначених пи-

тань учасників семінарів (взяли участь 36 осіб у Галичі і 34 у Тлумачі) дозволить їм практично організувати роботу з передачі земель державної власності в комунальну, кваліфіковано надавати консультації сільським жителям, а також сприятиме вирішенню земельних питань та захисту земельних прав.

«Обмін кращим досвідом кредитування малих та середніх сільгоспвиробників та інформування про зміни

2 жовтня 2014 року відбув-

ся семінар для кредитних спілок – членів Робочої групи НАКСУ, створеної за підтримки Проекту USAID АгроІнвест.

У заході взяли участь голови правління, головні бухгалтери та фахівці кредитних спілок, що спеціалізуються на кредитуванні малих та середніх сільгоспвиробників.

У ході семінару учасники обмінялися кращим досвідом кредитування малих та середніх сільгоспвиробників.

Під час семінару було розглянуто останні важливі зміни в нормативних доку-

ментах, що стосуються діяльності кредитних спілок, зокрема проведено детальний аналіз новацій у законодавстві про Державний реєстр фінансових установ у зв'язку зі змінами у Розпорядженні Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України № 41 та розглянуто організацію внутрішнього аудиту в КС відповідно до Порядку проведення внутрішнього аудиту (контролю) у фінансових установах, затвердженого Розпорядженням Нацкомфінпослуг № 1772.

«Догляд за огірками, що вирощуються у плівкових теплицях, на етапі масового дозрівання», черговий семінар з низки навчальних семінарів у Херсонській області

3 жовтня 2014 року АгроІн-

вест провів 8-й навчальний семінар із серії "Сучасне виробництво огірків у плівкових теплицях", присвячений етапу масового дозрівання огірків.

Семінар проводився для овочівників – членів кредитної спілки "Громада" з метою навчання фермерів агротехнологіям догляду за огірками на етапі масового дозрівання та опанування ними відповідних практичних навичок.

Цей захід сприяє підвищенню технологічного рівня дрібних сільгоспвиробників, що, у свою чергу,

підвищить їх кредитоспроможність. Тренінг проводиться в рамках спільної програми Проекту USAID АгроІнвест і кредитної спілки «Громада», спрямованої на стимулювання довгострокового розвитку дрібних і середніх сільгоспвиробників – членів кредитних спілок.

Один із провідних напрямів цієї програми полягає в тому, щоб допомогти членами кредитної спілки впроваджувати сучасні ефективні агротехнології в умовах фінансування з боку кредитної спілки.

Навчальний семінар з агротехнологій для фінансових спеціалістів банку Київська Русь, Київ

3 жовтня 2014 року Проект USAID AgroInvest провів для фінансових спеціалістів навчальний семінар із питань агротехнологій.

Навчальний модуль розроблено фахівцями Проекту для кредитних спеціалістів банку-партнера «Київська

Русь». Навчання охоплює важливі технологічні аспекти виробництва молочної та м'ясної продукції.

Круглий стіл "Концепція розвитку кредитних спілок в Україні", Київ

3 жовтня 2014 року Проект USAID AgroInvest узяв участь у засіданні круглого столу "Концепція розвитку кредитних спілок в Україні", організованого Американською торговельною палатою і присвяченого виробленню Стратегії реформування та розвитку кредитних спілок в Україні.

У засіданні взяли участь представники НАКСУ в особі Президента Петра Козинця, віце-президента Людмили Кравченко і ВАКС в особі президента Вікторії Волковської, лідери ряду кредитних спілок, фінансові та економічні експерти. Модератором заходу був Голова правління ПАОКБ „Правекс-Банк”, співголова комітету банківських та фінансових послуг Американської торговельної палати Тарас Кириченко.

На початку засідання Президент НАКСУ коротко проінформував учасників про поточну ситуацію на ринку КС і наголосив на необхідності реформування системи, у тому числі із залученням до цього процесу міжнародних експертів та впливо-

вих міжнародних організацій. Учасники круглого столу погодилися з тим, що стратегія розвитку кредитних спілок в Україні має бути розроблена на період 2014-2020 рр.

У ході обговорення основних цілей розвитку кредитних спілок в Україні експерти узгодили ключові показники розвитку КС: зростання активів і капіталу кредитних спілок; зростання обсягу депозитів і кредитів; поліпшення якості кредитного портфеля (мінімізація проблемних кредитів); підвищення ефективності державного регулювання та пруденційного контролю; дерегулювання кредитних спілок і спрощення адміністративних вимог; захист прав кредитних спілок, усунення корупції у судовій системі та прозорість державних інспекцій; доступність фінансових ресурсів. У рамках круглого столу його учасники працювали у трьох окремих групах, за результатами роботи яких представники кожної з груп презентували своє бачення певних напрямів реформування системи КС.

Після активного обговорення учасники узгодили основні фактори розвитку кредитних спілок в Україні. Були озвучені ключові проблеми по трьох основних напрямках: розвиток ринку кредитних спілок; державне адміністрування, нагляд та податкове регулювання КС; захист прав кредитних спілок та їхніх членів.

Цей круглий стіл став першим етапом у розробці Стратегії реформування та розвитку КС України спільно з Американською торговельною палатою. Його напрацювання будуть втілені у заходи, спрямовані на розвиток кредитних спілок, їх державного регулювання та адміністрування, а також захист прав кредитних спілок та їхніх членів.

Остаточна вироблена Стратегія буде подана Американською торговельною палатою до відповідних урядових установ у кінці поточного року та представлена на зустрічах із керівництвом держави.

Засідання робочої групи з опрацювання земельних питань, Дніпропетровськ

3 жовтня 2014 року партнер Проекту USAID AgroInvest – РГО «Громадська платформа впровадження земельної реформи в Дніпропетровській області» – взяла участь у засіданні робочої групи, створеної на виконання розпорядження голови облдержадміністрації від 07.05.2014р №Р-258/0/3-14 «Про створення робочої групи з опрацювання земельних питань на території області». У ході засідання розглядались заходи на вико-

нання розпорядження голови ОДА № 3-430/03-14 від 25.07.2014р. «Про інвентаризацію водних об'єктів на території області», зокрема:

- результати роботи окремих обласних та районних комісій з розгляду питань по наданню в оренду водних об'єктів, що містяться на території адміністративної одиниці;
- пропозиції про порядок проведення земельних торгів на обласному рівні;
- потреба в детальній інвентаризації об'єктів вод-

ного фонду, що передані у користування юридичним та фізичним особам (наявність правильно оформлених документів на землю, встановлення меж захисних смуг та водоохоронних зон, дозвіл на спецвикористання);

- питання щодо продовження термінів та переоформлення договорів оренди водних об'єктів;
- пропозиції щодо можливого залучення небюджетних коштів на виготовлення необхідної документації на водні об'єкти.

Міжнародний агроінвестиційний форум, Київ

7 жовтня 2014 року в місті Києві відбувся міжнародний агроінвестиційний форум "Agri Invest Forum". Захід проводився за підтримки Міністерства аграрної політики та продовольства України, Проекту USAID AgroInvest та Української агроінвестиційної ради. На заході 260 представників агробізнесу разом з керівництвом Міністерства аграрної політики та продовольства України обговорили нові стратегії розвитку сільськогосподарського сектору та перспективи залучення інвестицій. У ході дискусійних панелей учасники форуму говорили про нові інвестиційні можливості для українських агровиробників, базові вимоги ЄС до сільськогосподарської

продукції та проблеми з їх імплементацією в Україні. На одній із секцій за участю представників найвпливовіших гравців агроринку йшла мова про розвиток агрофінансування та залучення приватних інвестицій як альтернативних джерел фінансування українських аграріїв. Під час обговорення виробники та інвестори акцентували увагу на проблемах, пов'язаних із політичною ситуацією, що склалась в Україні. Зі свого боку, керівництво Мінагрополітики запевнило, що сільське господарство зараз демонструє позитивну динаміку розвитку і готове до відкритого діалогу та якісної співпраці з міжнародними партнерами.

При цьому віце-президент

компанії Land O'Lakes Джон Хальверсон відзначив позитивні зміни в Україні, які безпосередньо пов'язані з діяльністю нового уряду.

Водночас інші представники великих компаній підкреслювали наявність в Україні привабливих варіантів для інвестування. Так, генеральний директор одного з найбільших світових трейдерів Володимир Осадчук звернув увагу на те, що в Україні виробники стали більше орієнтуватися на експорт, а віце-президент Mondelez International Тарас Лукачук визнав, що жодна європейська фабрика, що виробляє картопляні чіпси, не в змозі конкурувати з фабриками України за собівартістю виготовлення продукції.

Водночас Міністр аграрної політики і продовольства України Ігор Швайка підкреслив, що без стабілізації ситуації та впровадження в країні економічних реформ міжнародні інвестори й надалі з недовірою ставитимуться до Києва. «Ми повинні зберегти прихильність тих компаній, які вже працюють в Україні, запровадити режим максимального сприяння інвестиціям», — наголосив він.

Також Міністр запропонував учасникам проводити подібні зустрічі двічі на рік – у квітні та в жовтні, коли йде планування наступного сезону. За раху-

нок цього можна буде чітко бачити потреби ринку – як українського, так і міжнародного, скоординовано вирішувати нагальні проблеми та визначити подальшу діяльність у бажаному напрямі.

Учасники висловили сподівання, що міжнародний агроінвестиційний форум «AgriInvest Forum» стане унікальним місцем для постійного діалогу про нові стратегії розвитку аграрного бізнесу, платформою, яка дозволить лідерам галузі

обговорювати гострі і актуальні питання.

Тренінг та засідання експертної групи із земельних питань Магдалинівського району Дніпропетровської області

8 жовтня 2014 року партнер Проекту USAID AgriInvest – РГО «Громадська платформа впровадження земельної реформи в Дніпропетровській області» – провела тренінг у Магдалинівському районі області для членів експертної групи.

Під час заходу відбулося:

- Навчання членів експертної групи механізмів та методів спільного вирішення земельних проблем;
- Ознайомлення з інструментарієм та принципами проведення опитування;
- Ознайомлення з методами пошуку, систематизації та рейтингування проблем на рівні громади і органів міс-

цевого самоврядування;

- Ознайомлення із шаблонами документів для збору і систематизації виявлених проблем та фіксації рішень;
- Демонстрація практичного застосування методів та інструментарію;
- Практична апробація ряду інструментів, а саме: аналіз проблем за допомогою «матриць для аналізу проблем», мозкові штурми, обговорення, презентації;
- Презентація та обговорення типових документів щодо легалізації експертної групи;

- Обговорення форм та методів діяльності експертної групи;
- Обговорення бажаного кількісного складу та перспектив діяльності експертної групи.

По завершенні тренінгу відбулося засідання експертної групи з метою виявлення та обговорення проблем, характерних для земельної сфери у Магдалинівському районі Дніпропетровської області. Під час засідання розглядалися і аналізувалися проблеми та конфліктні ситуації, що виявилися у Магдалинівському районі, що дозволило сформулювати матриці з виявлених конфліктів та визначити шляхи і рівні їх вирішення.

Тренінг “Мистецтво управління громадою – правовий аспект”, Київ

10–11 жовтня 2014 року Проект USAID АгроІнвест узяв участь у проведенні тренінгу на тему

“Мистецтво управління громадою – правовий аспект”.

Захід відбувся в рамках проекту “Високоякісний правовий супровід для малих громад”, що виконується благодійною організацією “Всеукраїнська коаліція з надання правової допомоги” за підтримки посольства Королівства Норвегії в Україні.

На тренінгу учасники отримали низку практичних правових порад, які будуть їм корисні для застосування в повсякденній роботі.

Учасники розглянули земельні питання, що постають у діяльності селищної ради, порядок вчинення нотаріальних дій посадовими особами органів місцевого самоврядування, оскарження дій посадових осіб таких органів, особливості роботи з внутрішньо переміщеними особами.

Головний юридичний радник Проекту USAID АгроІнвест Павло Кулинич висвітлив для учасників найактуальніші земельні питання.

Одноденний семінар-тренінг для місцевих кооперативних інструкторів, Черкаси

10 жовтня 2014 року партнер Проекту USAID АгроІнвест – Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України – провела одноденний семінар-тренінг для місцевих інструкторів у сфері сільськогосподарської обслуговуючої кооперації в Черкаській області. Захід відбувся в рамках реалізації Проекту USAID АгроІнвест «Зміцнення спроможності Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України у сфері розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації».

Метою заходу була підготовка місцевих інструкторів у сфері сільськогосподарської обслуговуючої кооперації, підвищення професійного рівня фахівців у цій галузі.

У семінарі взяли участь фахівці Департаменту агропромислового розвитку обласної державної адміністрації, представники органів місцевої влади та місцевого самоврядування, кооперативів, фермери та сільськогосподарські дорадники, які опікуються проблемами сільськогосподарської обслуговуючої кооперації.

На семінарі розглядалися такі питання:

- світовий та вітчизняний досвід функціонування сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів (СОК);

- переваги СОК над іншими формами господарювання;
- алгоритм створення кооперативу;
- законодавство про СОК;
- забезпечення життєдіяльності СОК;
- час донорів: де взяти ресурси на підтримку СОК;
- приклади розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації на Черкащині;
- тренінг – робота в групах: підготовка плану створення СОК, його презентація й обговорення.

Навчальна поїздка до Польщі для ознайомлення з процесом формування законодавства, що регулює діяльність кредитних спілок, у відповідності до стандартів ЄС

го товариства кредитних спілок SKOK у містах Гданськ, Гдиня і Сопот, учасники поїздки зустрілися з представниками польських кредитних спілок та ознайомилися зі стратегіями розвитку кредитних спілок, їх законодав-

чим регулюванням та взаємним страхуванням, а також польським досвідом гармонізації законодавства про кредитні спілки у відповідності до стандартів ЄС.

У навчальній поїздці взяли участь представники урядових організацій, серед яких Секретаріат кабінету Міністрів, Міністерство фінансів, Міністерство економічного розвитку і торгівлі, Міністерство аграрної політики та продовольства, Національної комісії з регулювання ринку фінансових послуг, експерти комітетів Верховної Ради України та керівники Національної і Всеукраїнської асоціації кредитних спілок, а також представники Проекту USAID AgroInvest.

Офіційні зустрічі, цікаві презентації, ділові обіди, дискусії та обговорення з польськими партнерами надали можливість українській делегації вивчити польський досвід інтеграції системи кредитних спілок в ЄС з тим, аби в майбутньому застосовувати здобуті знання в Україні.

12-18 жовтня 2014 року Проект USAID AgroInvest провів навчальну поїздку українських посадовців та вищих керівників асоціацій кредитних спілок до Польщі.

Навчальна поїздка розпочалася з візиту до Національної асоціації ощадно-кредитних спілок Польщі та презентації Директора Варшавського офісу Асоціації Павла Гржесіка на тему: «Польська модель системи кредитної кооперації. Рух кредитних спілок у Польщі». У ході поїздки відбулися також зустрічі учасників з представниками Сейму, Міністерства фінансів та Національної комісії з фінансового нагляду, під час яких представники української делегації мали можливість ознайомитися з польським досвідом ведення кооперативного банкінгу та кооперативних ощадно-кредитних спілок, обговорити польський досвід у питаннях розвитку фінансових ринків.

Під час ділових візитів до Групи кредитних спілок «Штефчик» та Фінансово-

Радіопрограма «Моя земля – моє право»

14 жовтня 2014 року на 1-му Національному радіоканалі, в програмі «Колос», вийшла в ефір чергова радіопрограма «Моя земля – моє право».

Випуск був підготовлений у рамках однойменної інформаційної кампанії, що впроваджується Українським освітнім центром реформ за сприяння Проекту USAID АгроІнвест.

Тема випуску: [«Імплементація Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом: сільськогосподарський сектор економіки»](#).

Засідання Прес-клубу на тему «Як забезпечити розвиток сімейного фермерства», Київ

14 жовтня 2014 року відбулося чергове засідання Національного прес-клубу з аграрних і земельних питань, створеного Українським освітнім центром реформ за сприяння Проекту USAID АгроІнвест. Захід проводився у форматі круглого столу на тему «Як забезпечити розвиток сімейного фермерства» у рамках інформаційно-роз'яснювальної кампанії «Моя земля – моє право»,

яка здійснюється Українським освітнім центром реформ за сприяння Проекту USAID АгроІнвест. У круглому столі взяли участь:

- Віталій Саблук, директор Департаменту економічного розвитку та аграрного ринку Міністерства аграрної політики та продовольства України;
- Микола Гриценко, керівник напрямку

господарських дорадчих служб України; Олександр Дерунець, власник особистого селянського господарства, Згурівський район, Київська область.

На круглому столі обговорювалися такі питання:

- чим сімейні ферми принципово відрізняються від наявних фермерських господарств;
- на базі яких господарств будуть переважно створюватися сімейні ферми;
- за якою процедурою реєструватимуться сімейні ферми;
- який механізм оподаткування застосовуватиметься до сімейних ферм;
- чи матимуть сімейні ферми державну допомогу і в якій формі вона їм надаватиметься;
- скільки в Україні може бути створено ферм сімейного типу;
- як поява сімейних ферм може вплинути на ситуацію в аграрній економіці країни та на розвиток сільських територій.

Серія семінарів з відгодівлі свиней, Львів, Черкаська та Дніпропетровська області

У жовтні 2014 року партнер Проекту USAID AgroInvest – Асоціація свинарів України – провела серію одноденних семінарів з відгодівлі свиней.

Семінари відбулися:

14 жовтня — у Львові,
17 жовтня — у смт Маньківка Черкаської області; а
21 жовтня — у Дніпропетровській області.

Кращі українські експерти на семінарах розказали про:

- правильний розрахунок раціонів;
- ризики, які потрібно враховувати на кожному конкретному етапі вирощування поголів'я;
- альтернативні джерела білку в раціоні;
- особливості рідкої годівлі.

Під час заключної частини семінарів відбулося спілкування із фахівцями у форматі круглого столу.

Круглий стіл "АПК-ЗЕД у 2014 році: Втрати від торговельних "війн" з Росією та надбання від ЗВТ з ЄС. Проблеми та перспективи", Київ

14 жовтня 2014 року Проект USAID AgroInvest узяв участь у засіданні круглого столу "АПК-ЗЕД у 2014 році: Втрати від торговельних "війн" з Росією та надбання від ЗВТ з ЄС. Проблеми та перспективи", організованому партнером Проекту – Українською аграрною конфедерацією.

Захід відбувся у рамках спеціальної програми "Дні харчової промисловості та аграрного сектору".

Участь у заході узяли в.о. міністра економічного розвитку і торгівлі України Валерій П'ятницький, президент Української аграрної конфедерації Леонід Козаченко, голова ради директорів Співки молочних підприємств України Вадим Чагаровський, голова правління – генеральний директор Асоціації "Укрцукор" Микола Ярчук, генеральний директор Асоціації

"Укरोліяпром" Степан Капшук, директор Департаменту ветеринарної медицини Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України Олександр Вер-

жиховський.

Модератором заходу виступив генеральний директор Української аграрної конфедерації Сергій Стоянов.

Всеукраїнська конференція до Міжнародного дня сільських жінок – 2014, Київ

15 жовтня 2014 року Проект USAID АгроІнвест у співпраці з Українським жіночим фондом та Радою жінок-фермерів провів Всеукраїнську конференцію до Міжнародного дня сільських жінок – 2014. Основною метою заходу стало вшанування внеску сільських жінок до сталого розвитку села та аграрного сектору.

У конференції взяли участь представники та представниці сільських громад з усіх областей України, що ведуть домогосподарство або є членами фермерського господарства, голови сільськогосподарських коопера-

тивів, представники та представниці сільських рад та владних структур, експерти та експертки. Під час конференції були розглянуті питання ролі жінок у сільському розвитку, можливостей залучення сільських жінок у ланцюги доданої вартості, проявів та можливостей подолання гендерної нерівності у селах. Також були підведені підсумки діяльності Ради жінок-фермерів України та Спілки сільських жінок України та обговорені подальші напрями їхньої діяльності щодо підвищення спроможності сільських жінок у досягненні економічного

гендерного інтегрування та мобілізації громад. Координатор Програми "Розширення підприємницьких та лідерських можливостей для жінок" Наталія Ільїна презентувала Програму USAID "Розширення підприємницьких та лідерських можливостей для жінок", зазначивши, що ця Програма буде інтегрована у більш широкую низку програм USAID, спрямованих на сприяння всебічному економічному розвитку та захисту громадянського суспільства.

«Ви тільки вдумайтесь, – підкреслила Ярослава Сорокопуд, гендерний експерт Благодійної організації «Добробут громад», – що станеться, якщо сільські жінки перестануть виконувати ту роль, яка їм належить – вирощувати, годувати, переробляти вирощену продукцію? Ми не матимемо ані хліба, ані молока, жодних продуктів харчування. Саме сільські жінки, їхня щоденна праця – справжня основа добробуту як нашої країни, так і всього світу».

благополуччя та підвищення власної ефективності. Учасникам та учасницям були презентовані заплановані Проектом USAID АгроІнвест на наступний рік заходи щодо

Семінари для землевпорядників сільських та селищних рад, Дніпропетровська область

15 та 16 жовтня 2014 року РГО «Громадська платформа впровадження земельної реформи в Дніпропетровській області» за

підтримки Проекту USAID АгроІнвест «Створення мережі правової підтримки сільського населення в галузі земельних відно-

син» провела для землевпорядників сільських та селищних рад Верхньодніпровського та П'ятихатського районів семінари на

тему «Земельні торги, укладання договорів оренди, внесення змін у договори оренди».

Мета семінарів полягала в тому, щоб у рамках підвищення кваліфікації землепорядників сільських та селищних рад зробити систематизований огляд новин у земельному законодавстві, розглянути особливості реєстрації прав на нерухоме майно, внесення змін у договори оренди, а також можливості вирішення земельних спорів.

У ході семінарів було розглянуто такі питання:

- Які землі можна отримати без аукціону.
- Як приватизувати землю без аукціону: порядок дій, переваги, практика застосування, ризику та способи їх мінімізації.
- Право оренди, емфітевзису, суперфіцію як предмет торгів. Коли права не виставляються на торги. Механізм перепродажу прав (оренди, суперфіцію, емфітевзису). Визначення умов оренди і суперфіцію для аукціону.
- Розробка містобудівного обґрунтування для земельних ділянок, що продаються під забудову.
- Закупівля послуг (проведення робіт із землеустрою, експертна оцінка ділянки, проведення торгів).
- Торги. Правові передумови проведення земельних аукціонів. Опублікування інформації про торги. Визначення лотів. Порядок проведення торгів (аукціону) і правозастосовна практика. Повторні торги. Визнання торгів такими, що не відбулися.
- Вирішення спорів, пов'язаних із результатами торгів.

III Східноукраїнський аграрний форум, Харків

16 жовтня 2014 року Проект USAID AgroInvest узяв участь у III Східноукраїнському аграрному форумі «Дорожня карта зростання аграрного бізнесу: від фермера до агрохолдингу». Східноукраїнський аграрний форум – це ефективна платформа для бізнескомунікацій, яка щорічно проходить в одному з великих міст Східної України і збирає понад 100 учасників аграрного ринку. Цього року агрофорум відбувся у рамках міжнародного форуму з розвитку сімейних фермерських господарств «AGROPORT». Заходи проходили під егідою ООН за підтримки Міністерства аграрної політики та продовольства України. Основна мета Східноукра-

їнського агрофоруму – створити умови для підвищення ефективності аграрного бізнесу України вже сьогодні. У заході беруть участь знані експерти та провідні компанії аграрного ринку, які діляться з учасниками своїм досвідом, навичками та рекомендаціями. На форумі у панельній дискусії на тему "Кооперація в АПК" виступив керівник напрямку «Розвиток ринкової інфраструктури» Проекту USAID AgroInvest Микола Гриценко. Він розповів про роботу Проекту USAID AgroInvest, спрямовану на вдосконалення законодавства, що регулює діяльність сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів,

презентував підготовлений у рамках Проекту Науково-практичний коментар до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» та суміжних правових актів і грантову підтримку, яку надає проект кооперативам. Окремо він зупинився на роботі, спрямованій на законодавче врегулювання питання про сімейні фермерські господарства.

Навчальна поїздка, присвячена вивченню питань розвитку системи збуту продукції фермерських господарств, Львів

ню питань розвитку системи збуту продукції, для фермерських господарств Одеської області на прикладі роботи оптового ринку сільгосппродукції «Шувар». Під час поїздки учасники ознайомилися з

таннями діяльності ринку «Шувар», вимогами ринку до поставок плодово-овочевої та іншої продукції, виробництва і збуту сільськогосподарської продукції, забезпечення дієвості роботи фермерських груп.

17-18 жовтня 2014 року Проект USAID АгроІнвест у співпраці із партнерськими організаціями провів навчальну поїздку, присвячену вивчен-

Тренінг "Перспективи сортів тепличних томатів і огірків, особливості вирощування", Херсонська область

18 жовтня 2014 року Проект USAID АгроІнвест організував та провів тренінг "Перспективи сортів тепличних томатів і огірків, особливості вирощування". У тренінгу взяли участь дрібні фермери – члени кредитної спілки "Народна Довіра".

Мета тренінгу полягала у популяризації перспективних гібридів томатів і огірків, їх характеристик і ефективних технологій обробітку. На тренінгу висупив провідний фахівець компанії «Нунемс» Костянтин Шевчук, який розповів про гібриди тепличних томатів і огірків та їх особливості.

Експерт-консультант з тепличного овочівництва Валентина Костеннікова зупинилась на темі особливостей вирощування огірків і томатів у теплицях. Голова правління кредитної спілки «Народна довіра» Олександр Синюк презентував кредитні програми з фінансування виробництва овочів.

Вебінар «Взаємодія органів місцевого самоврядування та землевпорядних організацій у процесі підготовки документів для виділення та передачі земельних ділянок»

21 жовтня 2014 року партнер Проекту USAID AgroInvest – РГО «Громадська платформа впровадження земельної реформи в Дніпропетровській області» – провела другу частину вебінару для землевпорядників сільських та селищних рад Дніпропетровської

області на тему «Взаємодія органів місцевого самоврядування та землевпорядних організацій у процесі підготовки документів для виділення та передачі земельних ділянок». Мета проведення вебінару – досягнення більш високого професійного та

якісного рівня взаємодії органів місцевого самоврядування та землевпорядних організацій у сфері підготовки документів для виділення та передачі земельних ділянок, підвищення ефективності реалізації власниками земельних ділянок свого права власності.

Одноденний семінар-тренінг для місцевих кооперативних інструкторів у Кіровограді

22 жовтня 2014 року партнер Проекту USAID AgroInvest – Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України – провела одноденний семінар-тренінг для місцевих інструкторів у сфері сільськогосподарської обслуговуючої кооперації в м. Кіровограді.

Мета заходу – підготовка місцевих інструкторів у сфері обслуговуючої кооперації, підвищення професійного рівня фахівців у цій галузі.

Захід проходив у рамках реалізації проекту «Зміцнення спроможності Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України у сфері розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації», що впроваджується за підтримки Проекту USAID AgroInvest.

Учасниками семінару були фахівці Департаменту агропромислового розвитку

обласної державної адміністрації, представники органів місцевої влади та місцевого самоврядування, кооперативів, фермери та сільськогосподарські дорадники, які опікуються проблемами сільськогосподарської обслуговуючої кооперації.

Розглядалися такі теми:

- Огляд першого в області кооперативного молокопереробного підприємства СОК «Іванковецький світанок».
- Обслуговуючий кооператив як особлива форма господарської діяльності.
- Стан розвитку сільськогосподарської кооперації у світі, Україні та Кіровоградській області.
- Кооператив як один із шляхів вирішення проблем сільського населення та сільгосптоваровиробників. Проблеми та перспективи. Переваги над іншими формами господарювання.
- Фінансова підтримка сільськогосподарських об-

слуговуючих кооперативів Проектом ЄС/ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» на території Кіровоградської області

- Законодавче забезпечення та алгоритм створення СОК.
- Особливості розробки та застосування Статуту, Примірних правил внутрішньогосподарської діяльності обслуговуючого кооперативу.
- Забезпечення життєдіяльності СОК:
 - фінансова діяльність кооперативу;
 - характеристика і склад грошових надходжень;
 - фонди;
 - управління фінансовою діяльністю та особливості ціноутворення.
- Робота в групах – мозковий штурм на тему: «Особливості економічних засад діяльності СОК та їх відмінності від інших організаційно правових форм господарювання».

Тренінг для членів експертної групи з земельних питань Магдалинівського району Дніпропетровської області

22 жовтня 2014 року партнер Проекту USAID AgroInvest – РГО «Громадська платформа впровадження земельної реформи в Дніпропетровській області» – провела тренінг у Магдалинівському районі області для членів експертної групи. Захід було проведено експертом організації п. Зимівець Н.В. Мета заходу полягала у:

- Навчанні членів експертної групи механізмам та методам спіль-

ного вирішення земельних проблем;

- Ознайомленні з інструментарієм та принципами проведення опитування;
- Ознайомленні з методами пошуку, систематизації та рейтингування проблем на рівні громади та органів місцевого самоврядування;
- Ознайомлення із шаблонами документів для збору і системати-

зації проблем та фіксації рішень;

- Демонстрації практичного застосування методів та інструментарію;
- Практичній апробації ряду інструментів, а саме – аналізі проблем за допомогою «матриць для аналізу проблем», мозковим штурмом, обговоренню та презентаціям.

Зустріч із власниками земельних паїв с.Лозуватка П'ятихатського району Дніпропетровської області

23 жовтня 2014 року партнер Проекту USAID AgroInvest – РГО «Громадська платформа впровадження земельної реформи в Дніпропетровській області» – провела зустріч із власниками земельних паїв с.Лозуватка П'ятихатського району Дніпропетровської області.

У зустрічі взяли участь близько 30-ти мешканців с.Лозуватка, які разом з експертами Громадської платформи обговорили конфліктну ситуацію, що склалась у власників земельних паїв, які надали свою землю в оренду, з фермерським господарством, яке є орендарем цих паїв.

Власники земельних паїв вважають, що їх права порушуються орендарем і на цій підставі мають бажання розірвати із ним договори оренди.

Юрист ГО «Громадська платформа впровадження земельної реформи в Дніпропетровській області» Лариса Василенко,

проаналізувавши ситуацію, надала колективну та індивідуальні консультації щодо шляхів вирішення даної проблеми.

Сторони зустрічі домовились про подальшу співпрацю у розв'язанні цієї конфліктної ситуації.

«Кредитування агросектору: потенціал та практика кредитних спілок», круглий стіл в рамках Форуму «Різноманітність форм кооперації та їх системний розвиток», Львівська область

24 жовтня 2014 року Проект USAID AgroInvest, в рамках Форуму «Різноманітність форм кооперації та їх системний розвиток», провів круглий стіл на тему «Кредитування агросектору: потенціал та практика кредитних спілок».

На першій, конференційній частині Форуму обговорювалися актуальні питання економічної самоорганізації людей, розвитку громад через кооперацію, виробництва органічної продукції, ярмаркування та фести-

валі із участю практиків, науковців, зацікавлених комерційних структур. Після неї, в рамках чотирьох тематичних круглих столів відбувся обмін найкращим досвідом між практиками та вироблені загальні рекомендації у цих сферах.

На круглому столі, присвяченому кооперації та кредитуванню агровиробництва, виступили представники Проекту AgroInvest та керівник партнерської кредитної спілки «Вигода». В своїх виступах вони представили успішні напрацю-

вання, які позитивно впливають на збільшення та якість агрокредитування.

На підсумковому пленарному засіданні були представлені напрацювання та рекомендації круглих столів, а також плани щодо змісту наступного Форуму.

У заході взяли участь представники кредитних спілок та сільгоспвиробники Львівської області.

Презентація аналітичного дослідження «Угода про Асоціацію з ЄС як механізм аграрного розвитку та економічного зростання: досвід країн Африки, Америки та уроки для України», Київ

27 жовтня 2014 року в офісі Проекту USAID AgroInvest відбулася презентація аналітичного дослідження на тему «Угода про Асоціацію з ЄС як механізм аграрного розвитку та економічного зростання: досвід країн Африки, Америки та уроки для України». У заході взяли участь представники Кабінету Міністрів України, Міністерства аграрної політики та продовольства України, громадських організацій, науковці, незалежні експерти, фахівці місії USAID в Украї-

ні та Проекту USAID AgroInvest. Аналітичне дослідження було підготовлене Олександром Митченком у рамках Проекту USAID AgroInvest напередодні обговорення і ратифікації Угоди про асоціацію між ЄС та Україною у Верховній Раді України. Основною метою дослідження було з'ясувати на прикладі інших країн можливий вплив на сільське господарство України підписання Угоди про асоціацію з ЄС та проаналізувати динаміку інвестиційного, аграрного та експортного потен-

ціалу країн, що у минулому укладали подібні угоди з ЄС. Результати аналізу дозволили виокремити низку закономірностей для всіх відібраних країн, незалежно від їх географічного розташування, рівня розвитку чи дати укладання угоди. Це надало підстави зробити висновки щодо можливого ефекту від підписання угоди про асоціацію і для України, а також запропонувати певні рекомендації щодо її впровадження.

Радіопрограма «Моя земля – моє право»

28 жовтня 2014 року на 1-му Національному радіоканалі, в програмі «Колос», вийшла в ефір чергова радіопрограма «Моя земля – моє право».

Випуск був підготовлений у рамках однойменної інформаційної кампанії, що впроваджується Українським освітнім центром реформ за сприяння Проекту

USAID AgroInvest.

Тема випуску: «[Як забезпечити розвиток сімейного фермерства в Україні?](#)».

Навчальний семінар з агротехнологій для кредитних спілок Львівської області, Львів

28–29 жовтня 2014 року компанія «ТА-Консалт» за підтримки Проекту USAID AgroInvest провела дводенний тренінг для 20 керівників і фахівців львівських кредитних спілок «Вигода», «Анісія», «Бойківщина» і «Самопоміч» на тему «Агротехнологічні знання для фінансо-

вих фахівців: польове рослинництво, овочівництво, садівництво, тепличне овочівництво, молочне скотарство, свинарство». У ході тренінгу консультанти «ТА-Консалт» провели презентації 6-ти навчальних модулів за основними галузям з акцентом на тих сільгоспкультурах і видах тварин, які є найпоширенішими на заході України.

Учасники тренінгу ознайомилися з основними елементами виробничих технологій і практикою збуту сільгосппродукції. Кредитним фахівцям були також представлені розрахунки фактичної собівартості за основними культурам на основі актуальних даних з реальних сільгосп підприємств.

Міжнародна конференція "Розвиток органічного ринку в Україні: Експорт органічних продуктів та політичний діалог", Київ

30 жовтня 2014 року за підтримки Проекту USAID AgroInvest відбулася міжнародна конференція «Розвиток органічного ринку в Україні: Експорт органічних продуктів та політичний діалог». Захід проводився в рамках виставки «Весь світ харчування. Україна 2014» за підтримки Міністерства аграрної політики та продовольства України, сертифікаційного органу «Органік Стандарт», консультативного органу "КьюС" та Дослідного інституту органічного сіль-

ського господарства (FiBL, Швейцарія). На конференції доктор Торальф Ріхтер, експерт напрямку сільськогосподарських орних культур, швейцарсько-українського проекту «Розвиток органічного ринку в Україні»; провідний консультант FiBL, Швейцарія, представив учасникам інформацію про міжнародний органічний ринок та ціноутворення. Органічні виробники України поділилися своїм досвідом експорту органі-

чних продуктів на західно-європейський ринок. У рамках конференції відбулися сесії на такі теми:

- Сприяння експорту;
- Налагодження зв'язків для розвитку органічного експортного ринку;
- Законодавче забезпечення органічного сільськогосподарського виробництва та позиціонування органічних продуктів та органічне законодавство в Україні.

Семінар «Перспективи розвитку ланцюгів збуту органічної продукції на Західній Україні», Львів

31 жовтня 2014 року оптовий ринок сільськогосподарської продукції «Шувар» у партнерстві із Проектом Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) АгроІнвест, швейцарсько-українським проектом «Розвиток органічного ринку в Україні», Дослідним інститутом органічного сільського господарства (FiBL) і проектом «АгроЛьвів» провели семінар «Перспективи розвитку ланцюгів збуту органічної продукції на Західній Україні». Захід відбувся за підтримки Львівської обласної державної адміністрації у рамках виставки-продажу органічної продукції. Цей семінар продовжив плідну співпрацю оптового ринку «Шувар», проектів технічної допомоги та виробників органічної продукції. Метою заходу була попу-

ляризація органічної продукції та налагодження дієвої співпраці між операторами в ланцюжку постачання/збуту органічної продукції.

У семінарі взяли участь керівники сільськогосподарських підприємств та фермерських господарств Львівської, Житомирської, Чернігівської, Івано-Франківської, Чернівецької та інших областей, а також представники районних державних адміністрацій та асоціацій аграрної сфери.

Велика увага на семінарі приділялася питанням стану розвитку органічного сектору в Україні, системи сертифікації виробників та переробників органічної продукції, можливості продажу органічної продукції в Україні.

Також виробники органічної продукції поділилися

своїм досвідом виходу на торговельні та роздрібні мережі, а також досвідом успішної співпраці з оптовим ринком «Шувар».

Світовим досвідом співпраці виробників органічної продукції із державними органами влади поділився Іржі Урбан, експерт FiBL, Біоінституту (Чеська Республіка) та Чеської державної інспекції з питань органічного сільського господарства. Під час семінару також обговорювалися питання перспектив розвитку медоваріння в Україні. Цей аспект заходу спрямований на популяризацію традиційних напоїв з багатовіковою історією.

Увага: конкурс! Розробка техніко-економічного обґрунтування

Проект USAID АгроІнвест в Україні оголошує конкурс на розробку техніко-економічного обґрунтування (i) створення фермерського ринку та (ii) реконструкції сервісно-забійного цеху в селі Музиківка Белозірського району Херсонської області. З метою забезпечення належного обґрунтування створення фермерського ринку та реконструкції

сервісно-забійного цеху, АгроІнвест має намір укласти субпідрядний договір з компанією/організацією, що зобов'язується розробити техніко-економічне обґрунтування соціально-економічної доцільності створення цих об'єктів.

Зацікавлені компанії/організації запрошуються подати свої пропозиції на участь у конкурсі до відділу

грантів та субконтрактів проекту АгроІнвест не пізніше 17:00, 3 грудня 2014 року.

Запрошення до подання пропозиції, що містить усю інформацію, необхідну учасникам конкурсу для підготовки та подання пропозиції, можна знайти на сайті Проекту АгроІнвест, у розділі «Співпраця».

Наступні події

4 листопада 2014 року

VI Міжнародна конференція «Ведення агробізнесу в Україні: перспективи 2015 року»

4 листопада 2014 року Проект USAID AgroInvest візьме участь у VI Міжнародній конференції «Ведення агробізнесу в Україні: перспективи 2015 року».

Організатори конференції: Асоціація «Український клуб аграрного бізнесу» (УКАБ) та агентство «AgriEvent».

Мета конференції – створення комплексного уявлення про перспективи роботи аграрних компаній у 2015 році, починаючи від кон'юнктури ринків аграрної продукції та сировини і закінчуючи аграрною політикою та можливостями доступу до ринків ЄС.

Серед тем, які будуть обговорюватись на конференції:

- Перспективи українського агробізнесу в 2015 році;
- Аграрна продукція України: конкурентоспроможність та прибутковість;
- Освоєння нових зовнішніх ринків українським агробізнесом.

Очікується участь близько 300 представників аграрних компаній та холдингів, ресурсних компаній, консалтингових і юридичних фірм та представників преси.

Місце проведення: м. Київ, Фермонт Гранд Готель, вул. Набережно-Хрещатицька, 1.

5 листопада 2014 року

Одноденний семінар-тренінг для місцевих кооперативних інструкторів, Івано-Франківськ

5 листопада 2014 року партнером Проекту USAID AgroInvest – Національною асоціацією сільськогосподарських дорадчих служб України буде проведено одноденний семінар-тренінг для місцевих інструкторів у сфері сільськогосподарської обслуговуючої кооперації в Івано-Франківській області.

Захід проводиться в рамках реалізації проекту «Зміцнення спроможності Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України у сфері розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації», що здійснюється за підтримки Проекту USAID AgroInvest.

Мета заходу: підготовка місцевих інструкторів у сфері сільськогосподарської обслуговуючої кооперації, підвищення професійного рівня фахівців у цій галузі.

У семінарі візьмуть участь фахівці департаменту агропромислового розвитку обласної державної адміністрації, представники органів місцевої влади та місцевого самоврядування, кооперативів, фермери та сільськогосподарські дорадники, які опікуються проблемами сільськогосподарської обслуговуючої кооперації.

У програмі навчання:

- Зарубіжний та вітчизняний досвід розвитку сільсь-

когосподарської обслуговуючої кооперації;

- Правові засади діяльності СОК;
- Де взяти ресурси на підтримку СОК?
- Алгоритм створення кооперативу;
- Особливості розробки та застосування Статуту, Примірних правил внутрішньогосподарської діяльності обслуговуючого кооперативу;
- Особливості економічних відносин учасників кооперативів та їх облікове супроводження;
- Фінансова діяльність кооперативу;
- Забезпечення життєдіяльності СОК. Обмін досвідом;
- Практичні заняття: робота в групах.

За результатами проходження навчання слухачам видаються сертифікати.

Місце проведення: м. Івано-Франківськ.

6 листопада 2014 року

Одноденний семінар-тренінг для місцевих кооперативних інструкторів, Хмельницький

6 листопада 2014 року партнером Проекту USAID AgroInvest – Національною асоціацією сільськогосподарських дорадчих служб України – буде проведено одноденний семінар-тренінг для місцевих інструкторів у сфері сільськогосподарської обслуговуючої кооперації в м. Хмельницькому.

Захід проводиться в рамках реалізації проекту «Зміцнення спроможності Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України у сфері розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації», що здійснюється за підтримки Проекту USAID AgroInvest.

Мета заходу: підготовка місцевих інструкторів у сфері сільськогосподарської обслуговуючої кооперації, підвищення професійного рівня фахівців у цій галузі.

У семінарі візьмуть участь фахівці департаменту агропромислового розвитку обласної державної адміністрації, представники органів місцевої влади та місцевого самоврядування, кооперативів, фермери та сільськогосподарські дорадники, які опікуються проблемами сільськогосподарської обслуговуючої кооперації.

Лекційне подання матеріалу чергуватиметься з елементами практичних занять та супроводжуватиметься набором ілюстративних матеріалів.

У програмі навчання:

- Світовий та вітчизняний досвід функціонування СОК;
- Переваги СОК над іншими формами господарювання. Кооперативні молокоприймальні та забійні пункти – вимога часу;
- Законодавство про СОК;

- Алгоритм створення кооперативу;
- Забезпечення життєдіяльності СОК;
- Досвід розробки бізнес-планів для СОК;
- Час донорів: де взяти ресурси на підтримку СОК?
- Робота в групах: підготовка плану створення СОК, його презентація й обговорення.

Місце проведення: м. Хмельницький.

11 листопада 2014 року

Радіопрограма «Моя земля – моє право»

11 листопада 2014 року на 1-му Національному радіоканалі, в програмі «Колос», вийде в ефір чергова радіопрограма «Моя земля – моє право». Випуск готується у рамках однойменної інформаційної кампанії, що впроваджується Українським освітнім центром реформ за сприяння Проекту USAID AgroInvest.

Тема випуску: «Поради селянам-орендодавцям».

11 листопада 2014 року

Презентація результатів соціологічного дослідження «Типові проблеми, що є причинами конфліктів у сфері реалізації права на землю та можливі шляхи їх вирішення», Дніпропетровськ

11 листопада 2014 року партнер Проекту USAID AgroInvest – РГО «Громадська платформа впровадження земельної реформи в Дніпропетровській області» – презентує результати соціологічного дослідження «Типові проблеми, що є причинами конфліктів у сфері реалізації права на землю та можливі шляхи їх вирішення». Дослідження було проведене в сільських районах Дніпропетровської області у вересні – жовтні 2014 року.

Місце проведення: Дніпропетровськ, приміщення Дніпропетровської обласної державної адміністрації.

14 листопада 2014 року

Урочисте підписання Угоди Гарантування за програмою DCA, Київ

14 листопада 2014 року відбудеться урочисте підписання угоди між Департаментом кредитування розвитку Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) та 5 кредитними спілками України щодо надання гарантій на кредити сільгоспвиробникам України - партнерам Проекту USAID AgroInvest.

У заході візьмуть участь представники Міністерства аграрної політики та продовольства України, Міністерства фінансів, Міністерства економічного розвитку та торгівлі, Національного банку України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Адміністрації Президента, комітетів Верховної Ради, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Асоціації кредитних спілок, Європейського банку реконструкції та розвитку, Міжнарод-

ної фінансової корпорації (IFC), компанії «Ойкокредіт Україна», посольства Нідерландів та інших державних та міжнародних інституцій.

Місце проведення: м. Київ, Торгово-промислова палата України, вул. Велика Житомирська, 33, актовий зал, 4-й поверх.

14 листопада 2014 року

Вебінар «Спрощення процедури оформлення спадщини та реєстрації прав спадкоємців на успадковане ними нерухоме майно»

14 листопада 2014 року партнер Проекту USAID AgroInvest – ГО «Громадська платформа впровадження земельної реформи в Дніпропетровській області» – проводить вебінар для голів сільських та селищних рад на тему «Спрощення процедури оформлення спадщини та реєстрації прав спадкоємців на успадковане ними нерухоме майно».

Мета проведення вебінару – в рамках підвищення кваліфікації голів сільських та селищних рад надати систематизований огляд змін у законодавстві, розглянути особливості прийняття спадщини в сільській місцевості.

19 листопада 2014 року

Семінар «Актуальні питання оподаткування та складання річної звітності; проблеми реєстрації договорів оренди», Дніпропетровськ

19 листопада 2014 року партнер Проекту USAID AgroInvest – РГО «Громадська платформа впровадження земельної реформи в Дніпропетровській області» – проводить семінар для голів селянських фермерських господарств на тему «Актуальні питання оподаткування та складання річної звітності; проблеми реєстрації договорів оренди».

Місце проведення: Дніпропетровськ.

20 листопада 2014 року

Круглий стіл «Адаптація українського законодавства, що регулює діяльність кредитних спілок, до європейських стандартів», Київ

20 листопада 2014 року Проект USAID AgroInvest проводить круглий стіл на тему «Адаптація українського законодавства, що регулює діяльність кредитних спілок, до європейських стандартів».

Захід проводиться за підсумками навчально-ознайомчої поїздки делегації різних державних інституцій України до Польщі, що відбулася у жовтні 2014 року.

У круглому столі візьмуть участь представники Міністерств фінансів, економічного розвитку та торгівлі, аграрної політики та продовольства, Національного банку України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг та інших державних інституцій.

Місце проведення: м. Київ, вул. Володимирська 4, офіс Проекту USAID AgroInvest.

20 листопада 2014 року

Конференція «Ринки плодоовочевої продукції Європи та України: виклики та перспективи», Львів

20 листопада 2014 року проект USAID AgroInvest у партнерстві з Міністерством аграрної політики та продовольства, Львівською обласною держадміністрацією та оптовим ринком сільськогосподарської продукції «Шувар» проводить конференцію «Ринки плодоовочевої продукції Європи та України: виклики та перспективи».

Під час конференції обговорюватимуться питання диверсифікації ринків збуту плодоовочевої продукції, підтвердження їх безпечності, співпраці малих та середніх виробників із оптовими та оптово-роздрібними ринками сільськогосподарської продукції.

Під час конференції буде проведено прес-конференцію ключових експертів аграрного ринку та демонстраційний показ центру передпродажної підготовки плодоовочевої продукції ОРСП «Шувар».

Місце проведення: м. Львів, ОРСП «Шувар».

21 листопада 2014 року

Обговорення впровадження секторальних реформ у земельних відносинах та заходів щодо впровадження програми «Десять кроків для подолання корупції у земельних відносинах», Київ

21 листопада 2014 року партнер Проекту USAID AgroInvest – Земельна спілка України – проводить обговорення впровадження секторальних реформ у земельних відносинах та заходів щодо впровадження програми «Десять кроків для подолання корупції у земельних відносинах».

В рамках обговорення будуть розглянуті наступні питання:

- Якими є типові проблеми щодо впровадження секторальних реформ у сфері земельних відносин в Україні?
- На яких рівнях «буксують» реформи?
- Як можна просто вирішувати застарілі проблеми на прикладі земельно-майнових відносин?
- Які заходи здійснені та які ще необхідно зробити для впровадження програми «Десять кроків для подолання корупції у земельній сфері?». Які проблеми при цьому виникають та якими мають бути шляхи їх подолання?

Місце проведення: м. Київ.

23-27 листопада 2014 року

Стажування «Інтенсивне бджільництво – система Apipol», Польща

23-27 листопада 2014 року Проект USAID AgroInvest у співпраці з Фондацією «Central European Academy Studies and Certification» (CEASC), Бидгощ (Польща) у

партнерстві з дослідницьким підприємством «Apipol KRAKOW», м. Краків (Польща), Університетом Економічним в Кракові (UEK), м. Краків (Польща) та Громадською організацією «Місія захисту бджіл імені Петра Хмари», м. Київ, у рамках проекту BusinessWeek-2014 організовує стажування 10 учасників за програмою «Інтенсивне бджільництво - система Apipol».

Під час стажування будуть розглянуті такі питання:

- Ринок меду та продуктів бджільництва ЄС;
- Програма розвитку бджільництва в системі Apipol – створення нових робочих місць;
- Лабораторна та навчальна бази інтенсивного бджільництва;
- Моніторинг пасік з використанням електроніки та інформатики;
- Продукти бджільництва та її застосування в фармацевтичних препаратах нового покоління та ін.

Місце проведення: м. Краків (Польща).

25-26 листопада 2014 року

V Український зерновий конгрес, Київ

25-26 листопада 2014 року партнер Проекту USAID AgroInvest – Українська зернова асоціація спільно з інформаційно-аналітичним агентством «АПК-Інформ» та у партнерстві з Європейським банком реконструкції і розвитку, Продовольчою і сільськогосподарською організацією ООН (ФАО) та Міжнародною асоціацією торгівлі зерном і кормами (GAFTA) – проводять другий раунд V Українського зернового конгресу. У рамках конгресу будуть розглянуті найбільш актуальні питання функціонування світового та українського зернових ринків, проведена оцінка факторів, що визначає умови ефективної зернової торгівлі в Чорноморському регіоні, позначені орієнтири розвитку зернового сектора України на середньо- та довгострокову перспективу.

Основні теми конгресу:

- Макроекономічна ситуація в Україні та її вплив на подальший розвиток бізнесу;
- Світовий ринку зерна: фактори впливу, формування попиту;
- Світова торгівля зерном: міжнародний досвід і можливості для України;
- Досвід роботи аграрного сектора у Франції та можливості його застосування в Україні;
- Перспективні ринки збуту українського зерна: попит та особливості торгівлі в 2014/15 МГ;
- Проблемні питання логістики та сертифікації зернових вантажів;
- Стан елеваторної інфраструктури України як стримуючий фактор розвитку зернового ринку;
- Умови розвитку біоенергетики в Україні (сировинна база, переробка, застосування).

Місце проведення: м. Київ, Фермонт Гранд Готель вул.

Набережно-Хрещатицька, 1.

25 листопада 2014 року

Тренінг для партнерських галузевих асоціацій Проекту USAID АгроІнвест «Секрети публічного виступу», Київ

25 листопада 2014 року партнер Проекту USAID АгроІнвест – Український освітній центр реформ – у партнерстві з МГО «Інтерньюз-Україна» проводить тренінг для партнерських галузевих асоціацій Проекту USAID АгроІнвест на тему «Секрети публічного виступу».

- Учасники тренінгу отримують можливість оволодіти такими практичними індивідуальними навичками:
- Як підготуватися до успішного публічного виступу;
- Як успішно представити себе і свою організацію перед аудиторією;
- Як зацікавити аудиторію;
- Як переконати аудиторію;
- Як відповідати на гострі чи «незручні» питання;
- Як уникнути провокаційних питань;
- Як перемогти в дискусії;
- Секрети вдалих виступів;
- Як професійно спілкуватись с журналістами та давати інтерв'ю;
- Як зрозуміти логіку думок репортера;
- Як сформулювати і успішно передати журналісту вашу точку зору;
- Види інтерв'ю та практичні поради («прямої ефір», у запису);
- Якими є права у інтерв'юєрів та заповіді для них;
- Як професійно побудувати повідомлення;
- Що робити у разі «провокаційних» інтерв'ю;
- Як відповідати на гострі чи «незручні» запитання (в т.ч. на «дзвінки до студії»);
- Ваші «виграшні» моменти у «прямої ефірі» («зірка ефіру»)
- Як дати успішне інтерв'ю для «теленювін» та «радіонювін»;
- Як дати успішне інтерв'ю для тематичної теле- чи радіопередачі;
- Інтерв'ю для газети: механізми і тонкощі успішної публікації.

Місце проведення: м. Київ.

25 листопада 2014 року

Радіопроеграма «Моя земля – моє право»

25 листопада 2014 року на 1-му Національному радіоканалі, в програмі «Колос», вийде в ефір чергова радіопроеграма «Моя земля – моє право». Випуск готується у рамках однойменної інформаційної кампанії, що впроваджується Українським освітнім центром реформ за сприяння Проекту USAID АгроІн-

вест.

Тема випуску: «Земельні відносини – стратегія розвитку».

26 листопада 2014 року

Круглий стіл на тему: «Реєстрація речового права на земельні ділянки», Тернопіль

26 листопада 2014 року партнер Проекту USAID АгроІнвест – регіональна громадська організація «Перший аграрний кластер» – в рамках реалізації проекту «Врегулювання земельних відносин в сільській місцевості» проводить круглий стіл на тему: «Реєстрація речового права на земельні ділянки».

У круглому столі візьмуть участь представники Головного управління юстиції Тернопільської області, територіального органу Держземагенства, сільські голови та землевпорядники Тернопільської області.

Мета заходу – обговорення проблемних питань реєстрації речового права на земельні ділянки в Тернопільській області.

Місце проведення: м. Тернопіль, Головне управління юстиції в Тернопільській області.

26 листопада 2014 року

Тренінг "Обмін досвідом агрокредитування та інформування про зміни в законодавстві по кредитних спілках", Київ

26 листопада 2014 року Інформаційно-консультаційна служба (ІКС) Національної асоціації кредитних спілок України (НАКСУ), створеної за підтримки Проекту USAID АгроІнвест, проводить тренінг для кредитних спілок – членів Робочої групи НАКСУ з агрокредитування на тему "Обмін досвідом в агрокредитування та інформування про зміни в законодавстві по кредитних спілках".

У рамках тренінгу окремі кредитні спілки – учасники Робочої групи представляють свої успішні напрацювання в агрокредитування, а фахівці ІКС поінформують учасників тренінгу про основні зміни в бухгалтерському обліку й звітності, зокрема, про перехід кредитних спілок на міжнародні стандарти фінансової звітності.

Місце проведення: м. Київ.

26 листопада 2014 року

Навчальний семінар з агротехнологій для фінансових спеціалістів банку «Мета-банк», Запоріжжя

26 листопада 2014 року Проект USAID АгроІнвест проводить навчальний семінар з питань агротехнологій для фінансових спеціалістів. Навчальний модуль розроблено фахівцями проекту для кредитних спеціалістів банку-партнера «Мета-банк». Навчання охоплює важливі логістики сільськогосподарського виробництва.

Місце проведення: м. Запоріжжя.

АгроІнвест у ЗМІ

- [Как аграрии начали процесс вхождения в Евросоюз](#)
- [У Києві обговорили основні аспекти виходу українських підприємств на сільськогосподарські ринки ЄС](#)
- [Підсумки навчальної поїздки до Польщі для ознайомлення із законодавством, що регулює діяльність кредитних спілок](#)
- [Огляд новин законодавства за період 20.10. - 26.10.2014](#)
- [Безстатутні сімейні ферми](#)
- [Наші аграрії і Євросоюз. Двері відкриваються](#)
- [Як створити родинну ферму?](#)
- [Інформація про проведення навчального семінару-тренінгу для місцевих кооперативних інструкторів](#)
- [Сімейні ферми позбавлені можливості розвиватися](#)
- [Прес-конференція до міжнародного дня сільської жінки](#)
- [Он-лайн трансляція проведення Міжнародного агроінвестиційного форуму «Agri Invest Forum»](#)
- [Відбувся форум “Різноманіття форм кооперації та їх системний розвиток”](#)
- [Семінар для кооперативних інструкторів](#)
- [У Києві сільських голів і громадських активістів навчали правовим аспектам управління громадою](#)
- [Не купляти kota у мішку](#)
- [Земельная реформа: как не противопоставит арендатора арендодателю?](#)
- [Вітчизняні аграрії вже розпочали процес входження до Євросоюзу](#)

- [Українські земельні відносини крізь призму американського досвіду](#)
- [Сільгоспкооперативи мають шанс виграти грант на 300 тис грн.](#)
- [Аграріям Черкащини оголосили про конкурс на американський грант](#)
- [Грантова програма для розвитку спроможності організацій виробників сільськогосподарської продукції](#)
- [Як забезпечити розвиток сімейного фермерства?](#)
- [Нові правила роботи свинокомплексів можуть з'явитися вже на наступному тижні](#)
- [Засідання круглого столу "Концепція розвитку кредитних спілок в Україні"](#)
- [Мінагрополітики сприяє розвитку системи збуту продукції фермерських господарств](#)
- [Презентація аналітичного дослідження «Угода про Асоціацію з ЄС як механізм аграрного розвитку та економічного зростання: досвід країн Африки, Америки та уроки для України», Київ](#)
- [Оренда землі на 7 років — краще синиця в руках, ніж журавель в небі](#)
- [Искусство презентации – тренинг PwC в рамках проекта USAID АгроИнвест](#)
- [Міжнародна конференція «Розвиток органічного ринку в Україні»: Експорт органічної продукції та політичний діалог»](#)
- [Істотні умови договору оренди землі. На що власнику земельної ділянки слід звернути увагу при укладенні договору оренди. Існуючі обмеження у використанні земельної ділянки](#)

Сімейні ферми – головні виробники картоплі, овочів, фруктів та м'яса, що не мають статусу сільськогосподарського виробника, а відтак, позбавлені можливості розвиватися

Невдовзі в Україні можуть з'явитися сімейні фермерські господарства. Станеться це після того, як наступна Верховна Рада ухвалить оновлений закон «Про фермерське господарство». Дотепер активна робота над його вдосконаленням триває в Міністерстві аграрної політики та продовольства. До участі в ній залучені представники громадських організацій, технічних проектів та провідні в країні експерти.

Насправді ферми сімейного типу в Україні є. Більше того, на ринку аграрної продукції вони працюють давно. Але правдою є і те, що функціонують такі ферми нелегально поза правовим полем. Принаймні, дотепер вони не мають статусу сільгоспвиробника.

А це вже зовсім не дрібничка. Такої думки директор Департаменту економічного розвитку аграрного ринку Міністерства аграрної політики та продовольства Віталій Саблук. Відсутність статусу сільгоспвиробника унеможливує відповідній категорії аграріїв вихід на організований ринок.

Йдеться не про десятки чи навіть сотні тонн сільгосппродукції. За даними Віталія Саблука, які він оприлюднив під час чергового засідання Національного прес-клубу з аграрних та земельних питань, її набагато більше. Зокрема, торік господарствами населення було вироблено сільгосппродукції на 118 млрд. грн. І це – у цінах 2010 року, хоча зрозуміло, що за цей час вони істотно зросли.

Хто саме виробив продукцію у такому значному обсязі? Віталій Саблук дає відповідь і на це питання – 4,3 млн. особистих селянських господарств (ОСГ), які разом обробляють майже 7 млн. гектарів землі.

Для порівняння – сільгосппідприємства, в тому числі й агрохолдинги, господарюють на понад 21 млн. гектарах. При цьому торік вони виробили сільгосппродукції на 133 млрд. грн.

Але і це ще не все. З розрахунку на 1 гектар, підрахував Віталій Саблук, малі господарства, які практично позбавлені зовнішнього фінансування, за допомогою лопат та вил виробляють доданої вартості у 3-4 рази більше, ніж великі сільгосппідприємства.

За підсумками минулого року валове виробництво в сільському господарстві, знову ж таки, у цінах 2010 року становило 251 млрд. грн. Половину цієї продукції було відправлено за кордон і стільки ж – спожито на внутрішньому ринку.

Погодьтеся – промовисті показники. Особливо, якщо взяти до уваги, що на зовнішніх ринках переважно торгують агрохолдинги, а на внутрішньому – малі господарства, чії землі часом вимірюються навіть не гектарами, а сотками. Відтак, напрашується висновок, що всіх нас здебільшого годують особисті селянські господарства. На них, відповідно до офіційної статистики, припадає 60% усього виробленого в Україні м'яса, 58% молока, понад 92% плодово-ягідної продукції і майже 99% картоплі.

Отже, внесок особистих селянських господарств в аграрну економіку суттєвий. Та парадокс полягає в тому, що ОСГ порівняно з великими сільгосппідприємствами перебувають в гірших умовах і це вже визнають й ті, хто причетний до формування національної аграрної політики. Зокрема, під час засідання Прес-клубу Віталій Саблук зізнався: «На сьогоднішній день малі форми господарювання знаходяться в набагато гірших умовах».

Про які умови йдеться? Про одну ми вже згадали – це відсутність доступу до організованих ринків. Але насправді проблем, з якими донині реально стикаються особисті селянські господарства, набагато більше і важко сказати, яка з них є найболючішою і потребує першорядного вирішення.

Скажімо, особисті селянські господарства позбавлені змоги доступитися до фінансових ресурсів. І не тільки

до банківських кредитів, а й до бюджетних коштів, котрі держава спрямовує на підтримку сільського господарства. І все, знову ж таки, через відсутність в ОСГ статусу сільгоспвиробника.

Мало того, через брак цього статусу вони не можуть також створити кооператив або вступити до нього, адже законом передбачено, що членами кооперативів є сільськогосподарські виробники! Відсутність статусу перекриває для ОСГ це важливе джерело зростання: вони не можуть зорганізуватися в кооператив і використовувати ефект масштабу. Це шлях у безвихідь.

Звідси брак міні-тракторів, сівалок, комбайнів та іншої техніки, яку успішно експлуатують на своїх полях американські та європейські фермери. Загалом, додав керівник напрямку «Розвиток ринкової інфраструктури» Проекту USAID «Агроінвест» Микола Гриценко, лише 7% ОСГ «забезпечені хоч якоюсь технікою». Зважте, не сучасною, ефективно працюючою, а такою, яка часто на ладан дихає.

Ще одна проблема – в сільській місцевості спостерігається високий рівень безробіття. Один сучасний трактор John Deere або йому подібний здатен вивільнити одразу кількох механізаторів.

Часто селяни втрачають не лише роботу, а й можливість тривалий час працювати на власній землі, бо змушені здавати її в оренду агрохолдингам та фермерам на значний термін. Він може сягати 15 і навіть 49 років. Орендарям це вигідно, але що робити увесь цей час орендодавцям і особливо тим, чиї діти подорослішали і мають намір знайти собі нішу у цьому житті, пов'язавши її з селом?

Крім того, нинішні власники ОСГ не можуть розраховувати на пенсію. Бо їй потрібно з чогось нараховувати. А з чого їй брати, якщо особисті селянські господарства, принаймні, так вважається офіційно, працюють винятково на себе.

І в цьому полягає черговий парадокс. Бо насправді, твердить Віталій Саблук, 20% особистих селянських господарств зорієнтовані на ринок. І тільки те, що не можуть продати на базарах, поблизу доріг, бо не мають місць для продажу на оптових ринках, в супермаркетах, споживають в домашніх умовах.

Така доля зачіпає понад 800 тис. наших співвітчизників, які мешкають у сільській місцевості і які за теперішніх обставин змушені якось виживати. З часом вони можуть не витримати випробування чинною недалекою аграрною політикою, яка ігнорує їх економічні та соціальні інтереси і яка, по суті, виживає із

села. Та справа в тому, що на них ніхто не чекає і в містах.

«Треба бити на сполох, – непокоїться з цього приводу власник ОСГ зі Згурівського району Київської області Олександр Дерунець, – бо ми втрачаємо село. Воно і так катастрофічно старіє. А ми такою нашою політикою підштовхуємо до того, щоб люди залишали свої домівки».

Вихід із ситуації, що склалася, один – визнати особисті селянські господарства повноцінними учасниками аграрного ринку. І не просто визнати, а все зробити для того, щоб вони увійшли в нього і тим самим допомогли його детінізації. Бо, наголосив Віталій Саблук, 50-55% сільського населення досі перебуває поза межами організованого ринку і тому часто змушені співпрацювати з різного роду ділками, погоджуватися на запропоновані ними тіньові схеми.

Усі можливості для повноцінного входження ОСГ до організованого ринку є. «Особисті селянські господарства, – твердить головний науковий співробітник Інституту економіки та прогнозування НАН України Любов Молдован, – апріорі вже є фермерськими господарствами». За характером організації праці, її продуктивністю і багатьма іншими показниками вони нічим не поступаються фермерським господарствам багатьох країн світу.

Тільки треба визначитися, кого можна вважати фермерським господарством. У Польщі, наприклад, до їх числа належать всі, хто обробляє 1 гектар і більше. У США сповідується інший підхід – тут статус фермерського господарства набуває той, хто виробляє і реалізує сільгосппродукції на суму, яка щонайменше становить 1 тис. доларів.

Принагідно Любов Молдован сказала, що фермери, а отже, і сімейні фермерські господарства можуть уникнути поглинання агрохолдингами. Для цього лише варто скористатися досвідом США. Там у 60-ті роки в сільській місцевості спостерігалася подібна до нашої ситуація – великі корпорації поглинали невеликі господарства. Це призводило до наростання соціальної напруги в країні. Проблему було вирішено ухваленням антитрестівського закону. Відповідно до нього, несільськогосподарським компаніям було заборонено займатися сільськогосподарською діяльністю і володіти сільськогосподарськими землями. Водночас було запроваджено політику, спрямовану на об'єднання фермерів, причому не лише на виробничому рівні, а й на рівні переробки вирощеної продукції, її зберігання, збуту, постачання матеріально-технічних ресурсів тощо.

«Отже, нам потрібно паралельно легалізувати ті механізми, які забезпечать особистим селянським господарствам набуття статусу фермера», - додала Любов Молдован.

За різними оцінками, зазначив Микола Гриценко, на базі особистих селянських господарств може бути створено 500-600 тис. фермерських господарств. На сьогодні їх набагато менше – лише 41 тис. Тож є можливість значно поліпшити фермерську статистику, а головне – упорядкувати вітчизняну аграрну галузь і запустити в пов-

ноцінну роботу один з найпотужніших її секторів, який значною мірою забезпечує продовольчу безпеку нашої країні.

Тарас ТЕРНІВСЬКИЙ,

Національний прес-клуб з аграрних та земельних питань

22 жовтня 2014 р.

Вітчизняні аграрії вже розпочали процес входження до Євросоюзу

Нещодавно Україна розпочала процес імплементації Угоди про асоціацію з Європейським Союзом. Безпосередньо він торкнувся й АПК. У вересні – на початку жовтня в нашій країні побувала місія фахівців Офісу з питань продовольства і ветеринарії (Food and Veterinary Office) гендиректората Європейської комісії САНКО. Вона проінспектувала деякі вітчизняні молочні підприємства.

Про особливості здійснюваної імплементації, її перспективність для українського сільсько-го господарства говоримо зі спеціалістом з питань аграрної політики Проекту USAID «АгроІнвест» Наталією СЕПЕРОВИЧ.

- Імплементацію угоди щодо євроінтеграції Україна проходить у прискореному темпі. Чим це зумовлено – політичною доцільністю чи економічними потребами?

- Європейський ринок для вітчизняного аграрного сектору набув вельми важливого значення. Особливо з огляду на останні події, що мають місце на півдні та сході нашої країни. Через них ми майже втратили російський ринок для нашої сільгосппродукції. На підтвердження цього, за офіційною інформацією, у 2013 році частка Російської Федерації у загальному експорті м'яса з України становила 34%, а яловичини ще більше – 72%. У поточному році частка експорту м'яса до Росії зменшилася на третину. Тому втрата цього ринку є досить чутливою для вітчизняних товаровиробників. Тож терміново треба шукати йому заміну.

Важливо, що у 2014 році (дані за 8 місяців) з України було збільшено експорт м'яса та м'ясопродуктів на 17% до рівня попереднього року. При цьому основними країнами-імпортерами стали В'єтнам, Грузія, Ірак, Узбекистан, Казахстан, Молдова, Нідерланди. Частка країн ЄС є ще незначною. Проте у зв'язку з необхідністю розширення експорту і на впровадження Угоди про асоціацію головний акцент вже сьогодні має робитися особливо на ринок Євросоюзу, а імплементаційні заходи для українських сільгоспвиробників, насамперед, матимуть суто економічне значення.

- Які заходи в рамках імплементації намічено виконати?

- Першим кроком є гармонізація національного законодавства з європейським. Головним чином це стосується безпеки та якості харчових продуктів, максимального забезпечення інтересів споживачів, створення прозорих умов ведення господарської діяльності, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної сільськогосподарської продукції.

На сьогоднішній день уже зроблено деякі кроки у цьому

напрямку. Зокрема, ухвалено Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів» №1602 від 22 липня 2014 року, яким передбачено нову редакцію Закону України «Про безпеку та якість харчових продуктів». Новий закон набере чинності 20 вересня 2015 року. Крім того, внесено зміни ще до 12 законодавчих актів. До їх числа потрапили закони «Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції», «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів», «Про захист прав споживачів» та деякі інші.

- Закон «Про безпеку та якість харчових продуктів» є дуже важливим, бо він передбачає впровадження в Україні європейської моделі системи гарантування безпеки і якості продуктів харчування, що базується на процедурах HACCP.

- Цим законом також передбачено створення єдиного контролюючого органу у сфері безпеки харчових продуктів, скасування дозвільних документів і процедур, які відсутні в ЄС, впровадження європейських принципів регулювання ГМО.

Візьмемо сою. Українські сільгоспвиробники вирощують сою, застосовуючи при цьому генетично модифіковані сорти, але жоден з них досі не зареєстрований Міністерством аграрної політики та продовольства України відповідно до Порядку державної реєстрації генетично модифікованих організмів сортів сільськогосподарських рослин у відкритій системі (постанова КМ України №808). З цієї причини ми можемо експортувати сою лише для непродовольчих потреб.

- Нещодавно Верховна Рада ухвалила закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо ідентифікації та реєстрації тварин». На вашу думку, він прискорить імплементаційний процес чи додасть головного болю тваринникам?

- І те, і друге, бо згаданий закон змусить нас працювати

за європейськими правилами. І щоб підтягтися до них, треба добре постаратися, а подекуди – й витратитися.

Принцип простий: якщо ми хочемо вийти на європейський ринок зі своєю тваринницькою продукцією, то маємо надати повну гарантію її безпечності та якості. Відтак, треба забезпечити простеження проходження цієї продукції по всьому маркетинговому ланцюгу. А це можна зробити лише за умови, якщо худоба буде ідентифікована та зареєстрована, коли про неї буде зібрано всю необхідну інформацію і відкрито доступ до неї. Цим законом також передбачено, що для забезпечення ідентифікації і реєстрації тварин, які утримуються і розводяться у господарствах населення, надається державна підтримка, тобто, ці роботи здійснюються для фізичних осіб безкоштовно.

- Раніше ніхто не сумнівався в якості та безпечності нашої м'ясо-молочної продукції. Може, ми не туди її спрямовували?

- Раніше молочну продукцію ми переважно експортували до Росії. Російські та українські стандарти були досить наближеними один до одного. Вимоги до якості молока були нижчими за європейські. Тому сільгоспвиробники і особливо переробники не надто переймалися цим. Вони також не поспішали запроваджувати систему контролю за безпечністю продукції НАССР.

Нині європейський ринок вимагатиме від них здійснити всі заходи, які забезпечать якість та безпечність продукції.

- Що найбільше стримує експорт молочної продукції?

- Низька якість вітчизняної сировини для виробництва продукції, зокрема, молока. Воно переважно виробляється господарствами населення. А там дотепер здебільшого працюють дідівські технології, наприклад, ручне доїння. Недотримуються технології щодо швидкого охолодження молока, що негативно позначається на його якості.

Загалом щорічно вітчизняні підприємства переробляють майже 5 млн. тонн молока, близько половини якого надходить від особистих селянських господарств. Звідси й гострота проблеми. Проте вихід із ситуації, що склалася, є. Нині Міністерство аграрної політики та продовольства України спільно з представниками громадських організацій, проектів технічної допомоги, провідних експертів розглядає можливість створення на базі особистих селянських господарств сімейних фермерських господарств. Ця ідея не тільки підтримується «АгроІнвестом» – ми активно працюємо над її втіленням.

Створення сімейних ферм дасть нам змогу відійти від застосування примітивних технологій, в тому числі, й у сфері виробництва молока. Кожна з них, як показує

практика, доглядатиме приблизно 8-10 корів. А це та кількість, котра, як мінімум, потребуватиме доїльних установок.

Так, технічне та технологічне оновлення потребує значних інвестицій. Господарям новостворених невеликих ферм власних коштів для цього не вистачить, та й комерційні банки на них не надто зважатимуть. Тому про їх підтримку в першу чергу має подбати держава.

- А як в цьому контексті виглядають рослинництво, плодоовочівництво, птахівництво?

- З рослинницьким сектором у нас немає аж надто великих проблем. Наше зерно успішно продається на зовнішніх ринках. Надходить воно і до Європи, особливо, зерно кукурудзи.

До слова, за обсягами експорту зерна Україна вже вийшла на друге місце у світі. Ми знаходимося у лідерах і за обсягами продажу олії. Незважаючи на військові дії на Донбасі, її виробництво збільшується.

Овочівництвом переважно займаються господарства населення, а вони здебільшого реалізують свою продукцію на внутрішньому ринку. Причому продають її на базарах, на стихійних ринках, бо на організовані ринки їм дорого, на жаль, закрита. Причина банальна – особисті селянські господарства не мають статусу сільгоспвиробника.

До того ж у плодоовочівництві спостерігається гостра конкуренція. Її спричиняють польські та деякі інші закордонні виробники. Хоча маю сказати, що останнім часом в Україні почали з'являтися компанії, які успішно входять у цей бізнес, займають ніші не лише на внутрішніх, а й на зовнішніх ринках. Вони застосовують сучасні технології, передові системи управління якістю продукції, займаються створенням потужностей для зберігання та переробки овочів тощо.

З минулого року європейський ринок почало освоювати українське птахівництво. І маю сказати, що воно це робить досить успішно. Наша безмитна річна квота за умовами угоди дорівнює 36 тис. тонн. Думаю, що невдовзі наші птахівники подадуть заявку на її збільшення до 80-100 тис. тонн на рік в рамках автономних торгових преференцій, які з боку Європейського Союзу продовжені Україні до кінця 2015 року.

- Нещодавно до України приїздили фахівці спеціальної комісії Офісу з питань продовольства і ветеринарії гендиректорату Європейської комісії САНКО. Чим конкретно вони займалися?

- Вони перевіряли готовність до експорту в ЄС молочної продукції українських підприємств. У молочному сегменті ситуація непогана. Деякі підприємства вже взяли участь у цій перевірці і, за прогнозом Міністерства аграрної політики та продовольства України, можуть очікувати на позитивний висновок. Остаточне рішення

буде готове десь через півроку.

Також планується перевірка підприємств з виробництва свинини. За різними джерелами, по свинині було заявлено багато підприємств, проте на сьогодні відібрано лише три. Їх будуть перевіряти найближчими місяцями.

- Процедура аудиту дуже складна. Що вона передбачає?

- Досліджується не лише, скажімо, переробка молочної продукції. До уваги також береться наявність на підприємствах системи гарантування безпеки і якості продуктів харчування, що базується на процедурах HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points – аналіз небезпечних чинників і критичні контрольні точки), інспектуються всі лабораторії, перевіряються корми, відстежується, чи всі корови ідентифіковані. Не залишаються поза увагою й питання, пов'язані з якістю сировини, і навіть такі, що пов'язані з її транспортуванням. Тобто, перевіряється весь ланцюг від поля до столу.

- Такі перевірки будуть регулярними?

- Вони будуть проводитися щоразу, коли з'являтимуться нові бажані отримати перепустку на європейський ринок. Нинішній аудит проходять перші українські підприємства. Вони зробили заявку на його проведення, і тепер з ними працює спеціальна комісія Офісу з питань продовольства і ветеринарії (Food and Veterinary Office; FVO).

- Що крім перепустки на європейський ринок отримують підприємства, які пройдуть таку ретельну перевірку?

- Ці підприємства отримують відповідний сертифікат. І коли підприємство його отримує, то зможе експортувати свою продукцію будь-куди. Наприклад, до країн Африки, Далекого Сходу, до Китаю. Повсюди європейські підходи щодо забезпечення якості та безпечності продукції визнаються і високо цінуються.

Про вітчизняні підприємства, які відповідають європейським стандартам, дізнаються всі бажані. Вони будуть публічними. Про них багато писатимуть і говоритимуть. Називатимуться марки продукції, які відповідають цим стандартам. Тому споживачі і на внутрішньому ринку більше зважатимуть на їх продукцію. Отож, на неї зростатиме попит, а, відповідно, й ціна.

Розпочаті імплементаційні процеси позитивно позначаться також на модернізації сільгоспвиробництва. Все це дасть змогу підвищити ефективність праці, її продуктивність. Тобто, конкурентоспроможність вітчизняної аграрної галузі суттєво зростатиме як на зовнішньому,

так і на внутрішньому ринках.

- З якими проблемами ми найчастіше стикаємося і як вони вирішуватимуться?

- Зупинюся лише на двох проблемах. Одна стосується особистих селянських господарств. Вони і надалі активно займатимуться виробництвом молока. Проте молоко, вироблене особистими селянськими господарствами, до Європи не доїде. Воно буде переважно продаватися на внутрішньому ринку. Хоча, думаю, у подальшому і наш споживач захоче купувати якісніше молоко, і це підштовхуватиме власників особистих селянських господарств до укрупнення – створення ферм сімейного типу та об'єднання – створення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Це дозволить впровадити нові технології та підвищити якість молока, яке виробляється у цих господарствах.

Якщо говорити про виробництво яловичини, то в усі роки ми переважно вирощували корови двох порід – м'ясо-молочної та молочно-м'ясної. А треба активно займатися вирощуванням спеціалізованої м'ясної худоби. Вона буде відповідати стандартам яловичини, які діють в Європі.

На сьогоднішній день вихід м'яса яловичини у нас здебільшого становить приблизно 48-52%, а якщо доглядати спеціалізовану м'ясну худобу, то вихід м'яса перевищить 60%.

Тобто, сільськогосподарським підприємствам треба серйозно займатися племінною справою. Однак вітчизняна селекція худоби не досить розвинена, бо роками в її розвиток не вкладали фінансових ресурсів. Тому треба купувати нетелів або бичків м'ясних порід на європейському ринку. Але зробити це буде досить складно, тому що на цю племінну худобу надходять заявки не лише від нашої країни.

- На який термін розраховані імплементаційні заходи?

- Вони розраховані на 2014-2017 роки. Як бачимо, часу обмаль, а належить зробити ще дуже багато. Тож варто поспішати, зважаючи на нинішні та майбутні виклики.

Михайло ВЕРНИГОРА,

Національний прес-клуб з аграрних та земельних питань

28 жовтня 2014 р.

Українські земельні відносини крізь призму американського досвіду

Нещодавно зі США повернулася група українських експертів, яка вивчала американський досвід роботи у земельній сфері. Про те, як можна вдосконалити земельні відносини в нашій країні з урахуванням зарубіжного досвіду, говоримо з директором Ресурсного центру з прав на землю Проекту USAID «АгроІнвест», президентом Асоціації «Земельна спілка України» Андрієм КОШИЛЕМ.

Українські земельні відносини крізь призму американського досвіду

Нещодавно зі США повернулася група українських експертів, яка вивчала американський досвід роботи у земельній сфері. Про те, як можна вдосконалити земельні відносини в нашій країні з урахуванням зарубіжного досвіду, говоримо з директором Ресурсного центру з прав на землю Проекту USAID «АгроІнвест», президентом Асоціації «Земельна спілка України» Андрієм КОШИЛЕМ.

- Наскільки продуктивною виявилася поїздка до США?

- Дуже продуктивною. Ми змогли ознайомитися з передовим досвідом земельних відносин Сполучених Штатів. Нам видалася нагода подивитися на це як на федеральному рівні, так і на рівні окремих штатів. Ми зустрічалися з місцевою владою, фермерами, представниками компаній, які проводять земельні аукціони, юридичних компаній, оцінщиками. Це для нас – неоціненний досвід.

- В яких штатах ви побували?

- Загалом наша поїздка тривала 3 тижні. За цей час ми встигли побувати в 16 штатах, зокрема, в Меріленді, Вірджинії, Нью-Йорку, Небрасці, Неваді, Вайомінгу, Масачусетсі. Тож проїхали країну від її сходу до заходу. І, звісно, побували, у Вашингтоні.

Чому я так детально про все розповідаю? Та тому, що США – це неоднорідна країна. Кожен штат має свої особливості. Частково вони зумовлюються кліматичними умовами, рельєфом місцевості. Усе це сут-

тєво позначається на сільському господарстві, на тому, як господарюють на землі.

Що нас здивувало, так це те, що за такої регіональної специфіки в Америці діє цілісна аграрна політика. Причому вона працює потужно. Ніхто не ставить під сумнів її ефективність. Там суворо дотримуються законів. Не так, як у нас – не встигли ухвалити якийсь земельний закон, а навздогін йому готують новий, який може перекреслити всі попередні напрацювання.

Згадаймо, як складалася доля закону «Про ринок земель». Тільки й чулося, що ось-ось Верховна Рада його ухвалить. І вона навіть намагалася це зробити. Аж невдовзі з'явився законопроект «Про обіг земель сільськогосподарського призначення». Останнім часом Держземагентство запропонувало громадськості на обговорення нову ініціативу – законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення порядку продажу права оренди на земельні ділянки сільськогосподарського призначення». Він докорінно змінює підходи до формування земельного ринку в нашій країні.

У США такої непослідовності в земельних питаннях немає. Принаймні, нам на це ніхто не жалівся. Називали різні проблеми, але такої серед них не було.

- Хто організував цю поїздку?

- Нас запросив американський уряд. Ми перебували в рамках програми International Leadership.

До складу нашої делегації увійшли фахівці із земельних питань. Вони представляли Верховну Раду, освітні заклади, недержавні організації і органи місцевого самоврядування.

- Що в американській системі було особливо цікавим?

- Понад усе – це досвід децентралізації земельних відносин. Ми переконалися, що у США на місцевому рівні вирішується дуже багато земельних питань. Це дозволяє гнучкіше підходити до розвитку населених пунктів, до створення привабливого інвестиційного клімату.

У нас дуже багато влади сконцентровано на центральному рівні. Це породжує чимало проблем. Одна з них має прямий стосунок до корупції. Тому що працює принцип – будь-яке рішення коштує грошей. Звісно, не легально сплачених, а тих, що йдуть до кишень чиновників.

На місцевому рівні корупція так не буває. Зазвичай, члени громади стають свідками ухвалення рішень, у тому числі, і в земельній сфері. Відтак, вони можуть їх регулювати, впливати на них.

Тому особливо важливо наші територіальні громади наділити більшими повноваженнями. Це те, що намагаються зробити автори вітчизняної територіально-адміністративної реформи. Вивчення досвіду США остаточно переконало в тому, що її треба якнайшвидше запроваджувати.

- Закритість земельних рішень в Україні – це чи не найголовніша проблема, з якою постійно стикаються землевласники і ті, хто прагне оформити власність на землю, її оренду. Як це виглядає в США?

- Тут у земельних питаннях спостерігається абсолютна прозорість. Зрештою, щоб переконалися у цьому, не обов'язково їхати до Сполучених Штатів. Достатньо увійти в Інтернет, і ви одержите всю необхідну земельну інформацію. Вона є доступною для кожного. Це знімає напругу в багатьох земельних питаннях.

Як у нас усе це виглядає – усі знають: інформація про окремих власників землі – це мало не державна таємниця. Неподалік Києва у лісі виявили ділянку розміром у 2 гектари. Вона огорожена парканом заввишки у кілька метрів. Виглядає, немов цитадель. І ніхто достеменно не може сказати, кому та земля належить. Тільки натякають, що чиновнику дуже і дуже високого рівня. Мовляв, зрідка приїздить сюди...

- Які механізми функціонування земельного ринку бажано було б запозичити в американців?

- Ми дуже високо оцінили тамтешні підходи до консервації земель. Вони дозволяють зберегти землі сільськогосподарського призначення, унеможливають їх безпідставне переведення до інших категорій. Тому там землю, на якій вирощують хліб, не передають під житлову забудову або, наприклад, під будівництво автозаправок, як це часто трапляється у нас.

Цікавий інструмент – це передача земель у трастове управління освітнім закладам. Від господарювання на них вони отримують доходи і в такий спосіб фінансують власну діяльність. Ми бачили університети, які мають достатньо грошей і для організації навчального процесу, і для належного матеріально-технічного забезпечення.

- Вітчизняна земельна сфера досі залишається надто корумпованою. Як з цим складається ситуація в США?

- Головний механізм боротьби з корупцією – це публічність рішень, які ухвалюються, і їх доступність для всіх громадян. Тільки в США він працює, а у нас – ні. Тому ми і маємо протилежні результати.

Велике значення мають також економічні важелі. У Сполучених Штатах надають перевагу стимулюючим заходам. А це підкошує корупцію, бо вона завжди живе тим, що забороняється. Якщо немає заборон, то немає і за що платити гроші чиновнику.

В Америці вже давно до цього звикли і навіть не уявляють, як може бути інакше. Коли я розповідаю про такі речі, то мої колеги, знайомі й родичі дивуються – а чи є взагалі земельна корупція в США? Я так відповідаю: справа не в корупції, а в її рівні і в тому, як система з нею бореться. В Америці вона з корупцією бореться успішно. В усякому разі, на жодній зустрічі, під час приватних розмов, які передбачають більшу відвертість, ніхто з американців на корупцію не нарікав.

- Наскільки забюрократизованим у США є процес оформлення власності на землю, її успадкування, дарування, передачі в оренду?

- Сам цей процес є досить складним, тому що покупець земельної ділянки, по суті, повинен відслідкувати весь ланцюг операцій, які були здійснені до нього. Як правило, цим займаються юридичні компанії чи адвокати, які беруть всі записи, починаючи з того моменту, коли держава роздавала землі своїм громадянам. І щоразу доводиться відслідковувати цей ланцюг операцій.

Попри свою складність ця процедура в США дає хороші результати. Якщо ви її успішно пройдете, то у подальшому можете спокійно працювати на землі, не думаючи про можливе її рейдерське захоплення.

Орендні відносини в Сполучених Штатах переважно є короткотерміновими. Вони можуть тривати 1-3 роки. Причому власники землі і орендарі підписують дуже прості договори. Зазвичай, вони їх не реєструють, хоча в різних штатах щодо цього може бути різна практика.

- Чи стикаються американці з такими проблемами, як відумерла спадщина, нічийна земля?

- Навіть в Америці не завжди знаходять реальних власників землі. Але на те є юристи. Вони займаються їх пошуком. Також ці справи розглядаються в суді.

Тобто, проблеми з відумерлою спадщиною та нічийною землею є, але вони вирішуються. І поки вони вирішуються, ніхто нелегально такі ділянки не використовує у сільгоспвиробництві. Якщо щось подібне і станеться, то проти порушника закону постане вся система.

Як у нас це виглядає? Людина пішла з життя, власників земельної ділянки ніхто не шукає, а сама ця ділянка успішно обробляється орендарем. Той як мав з того зиск, так і надалі продовжує отримувати доходи.

- Напередодні нинішніх парламентських виборів лідери деяких політичних партій виступили проти запровадження в Україні механізму купівлі-продажу землі сільськогосподарського призначення. Що це – політичний популізм чи прояв можливої зміни політики в земельній сфері?

- Забороняти продаж землі можна скільки завгодно, але якщо економіка потребуватиме механізму пошуку ефективного власника, то ринок землі все одно буде існувати. Сьогодні він перебуває у напівкримінальному стані, працює здебільшого нелегально. Але особливо прикро те, що держава не хоче визнати дійсності, а саме - існування такого ринку. Водночас вона прагне його регулювати і контролювати.

Експерти Ресурсного центру бачать, що є економічні та юридичні механізми, які дозволяють зробити наш земельний ринок прозорим. Безумовно, повинні бути певні обмеження, але заборонити продаж землі сільськогосподарського призначення практично неможливо.

Важливі кроки, які має здійснити Україна, щоб підготуватися до відкриття ринку земель, викладені в підготовленій нашими експертами програмі «Десять кроків до подолання корупції в земельних відносинах». З цією програмою та іншими напрацюваннями Ресурсного центру та Земельної спілки можна ознайомитися на Земельному порталі України (zem.ua).

Зараз ми активно впроваджуємо зазначену програму: організуємо публічні обговорення, готуємо аналітичні матеріали, розробляємо проекти законодавчих актів. У цій роботі ми будемо використовувати й знання, отримані у США, але, звісно, з урахуванням наших реалій і особливостей українських земельних відносин та їх регулювання.

Максим НАЗАРЕНКО,
Національний прес-клуб з аграрних та земельних питань

30 жовтня 2014 р.

Проект USAID АгроІнвест

Вул. Володимирська, 4,
2-й поверх
м. Київ, 01001 Україна
Тел.: (+38044) 232-97-55
Факс: (+38044) 232-97-56

www.agroinvest.org.ua

Моя земля – моє право

У грудні 2012 р. Проект USAID АгроІнвест спільно з Українським освітнім центром реформ (УОЦР) розпочав інформаційно-просвітницьку кампанію з питань права власності на землю **"Моя земля – моє право"**.

Метою проведення інформаційно-просвітницької кампанії з питань права власності на землю є підвищення рівня обізнаності громадян – власників земельних ділянок про їхні земельні права, популяризація практики створення на місцях асоціацій дрібних землевласників, які сприятимуть захисту їх інтересів та посиленню позицій у переговорах з орендарями, просвіта громадян – дрібних землевласників – з метою формування в них спроможності приймати поінформовані рішення щодо купівлі-продажу земельних ділянок в умовах працюючого ринку сільськогосподарської землі, просвіта власників дрібних фермерських господарств з метою формування в них спроможності захистити свої господарства в умовах функціонуючого ринку землі (включно з просвітою з питань доступу до кредитів на придбання земельних ділянок та викупу на виплат; реструктуризації фермерських господарств тощо), роз'яснення цільовим аудиторіям змісту останніх законодавчих новацій, їх впливу на земельні права, ризики та можливості, що виникають у зв'язку з їх ухваленням, інформування всіх цільових категорій населення про наявних на місцях надавачів правової допомоги з надійною репутацією.

Зasadничим принципом проведення інформаційної кампанії є скоординоване як тематично, так і в часі поширення інформації в телевізійних і радіопрограмах, в радіо- і відеосюжетах, на засіданнях Національного прес-клубу з аграрних та земельних питань, через Інтернет, у друкованих інформаційних матеріалах, в ухвалі проведення прес-турів. Така часова і тематична єдність дозволяє досягти ефекту масованого інформаційного впливу.

Радіо- і телевізійні програми транслюються на загальнонаціональних каналах. Обласними державними телерадіокомпаніями будуть запропоновані змонтовані програми для ретрансляції.

Усі випуски радіопрограм, телепрограм, ток-шоу на радіо, відео- і радіосюжети можна прослухати або переглянути на веб-каналі **YouTube**.

Тематично узгоджені з радіо- і телевізійним продуктом інформаційні матеріали (коментарі, інформаційні повідомлення, інтерв'ю, аналітичні та роз'яснювальні матеріали) розміщуються на сайтах УОЦР, Проекту АгроІнвест та адресно поширюються серед журналістів, які спеціалізуються на висвітленні земельної тематики, та редакції центральних та місцевих ЗМІ, що ведуть рубрики з питань реформування земельних відносин. Поширювані у такий спосіб інформаційні матеріали пропонуються редакторам місцевих ЗМІ для безоплатного пердруку та журналістам як фактаж в авторських публікаціях.

Проблеми, які виносяться для обговорення в ході проведення засідань Національного прес-клубу з аграрних і земельних питань та прес-турів, споріднені з підготовленими інформаційними матеріалами, радіо- і телевізійним продуктом. Інформаційні матеріали, анонси радіо- і телевізійних програм, засідань Національного прес-клубу з аграрних і земельних питань та останні новини про реалізацію програми "Моя земля – моє право" розміщуються на сайтах УОЦР і Проекту АгроІнвест.

Сторінка Національного прес-клубу у **Facebook**

У серпні 2014 року було підготовлено:

Інформаційні матеріали для ЗМІ:

- [Сімейні ферми - головні виробники картоплі, овочів, фруктів та м'яса, що не мають статусу сільськогосподарського виробника, а відтак, позбавлені можливості розвиватися](#)
- [Вітчизняні аграрії вже розпочали процес входження до Євросоюзу](#)
- [Українські земельні відносини крізь призму американського досвіду](#)

Радіопередачі:

- [28.10.2014 "Як забезпечити розвиток сімейного фермерства в Україні"](#)
- [14.10.2014 "Чи стане імплементація Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом механізмом аграрного розвитку та економічного зростання?"](#)

Випуск цього Вісника став можливим завдяки ширій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID).

Зміст випуску є винятковою відповідальністю авторів та необов'язково відображає точку зору USAID або уряду США.